

KARAMANOĞULLARI DEVRİ VESİKALARINDAN İBRAHİM BEYİN KARAMAN İMARETİ VAKFİYESİ

İsmail Hakkı Uzunçarşılıoğlu

Balıkesir Saylavı

XIV ve XV inci asırlarda Anadolu'da hükümet süren küçük beyliklere ait vesikalar henüz pek noksandır. Bu beyliklere dair elde edilecek en küçük ve ehemmiyetsiz sayılan malûmat bile bu asırları aydınlatmağa yarayacağından bu gibilerin dahi ihmal edilmiyerek neşri icap eder.

Belleten'in bu nüshasında, Karamanoğlu İbrahim Beye ait olup birbirine bağlı ve aynı vakfa ait, ikisi mufassal, diğleri küçük altı vakfiye neşrediyoruz [1] Bu vakfiyelerden ikisi (835 H. - 1432 M.) ve diğerleri sıra ile (843 - 1440) (849 - 1446) (870 - 1465) (851 - 1447) tarihlidirler ve hepsi de bir tomar içinde birbirine merbuttur.

Bu, imaret vakfiyelerini havi tomar, Topkapı Sarayı Kütüpanesi evrak kısmında 5318 numarada kayıtlı olup uzunluğu on

[1] Evkaf Müdürlüğu kuyudu kadime dairesindeki vakfiye suretleri arasında Karaman Oğullarından (Halil bin Mahmut) Beye ait (745 H - 1344 M) (760 H - 1259 M) (776 H - 1374 M) tarihleriyle üç ve İbrahim Beyin babası Mahmet Beye ait (810 H. - 1407 M.) ve (824 H. - 1421 M.) tarihlerle iki vakfiye sureti olup İbrahim Bey adına ise (848 Zilhicce - 1445 M.) tarihli bir vakfiye vardır (Anadolu Defteri 1212 - 1255 başlar kayıtlı defterler).

Kurumumuzun ikinci reislerinden Bay Halil Ethem üstadımız İbrahim Beyin (859 H. - 1455 M.) tarihli bir vakfiyesi daha olduğunu söylemişlerdir. (Tarih Encümeni Mecmuası. sene; 3, s. 831). İbrahim Beyin bunlardan başka (827 H.) ve (852) tarihli iki adet Taşgun Baba vakfiyesile (848 H. - 1445 M.) tarihli Konya'da Şerafüttin Camii ve (856 H. - 1452 M.) tarihli Aksaray kasabasında Yahya bin Zeyn vakfiyeleri vardır. Bu son dört vakfiyeye ait malûmatı vaki ricam üzerine Konya Müzesi Müdürü Bay Yusuf göndermişlerdir. Kendilerine teşekkür ederim. Bay Yusuf Konya vilâyeti İslâmi eserlerine dair mühim bir kitap hazırlamaktadır ki bu eser o havali tarihini daha ziyade aydınlatacaktır.

yedi metre, ve eni ise 35½, santimetredir. Vakfiye arapça olup bez üzerine yazılmıştır. Vakfiyede İbrahim Bey ile oğullarından İshak Bey ve şimdiye kadar ismi bilinmiyen Mehmet Beylerin ayrı ayrı ve Pir Ahmet Beyle kardeşi Kasım Beyin müşterek tuğraları görülür ki bunların vakfiye metni kadar ehemmiyetleri vardır ve tarihen çok kıymetlidirler. Vakfiyenin bir kıymeti de İbrahim Beyin kendi huzurunda yazılan asıl vakfiye olmasıdır. Vakfiye yazıları on beşinci asır ortalarında Karaman memleketlerindeki yazı nünunelerinden biridir.

Karaman memleketlerinin Osmanlılar tarafından işgalini müteakıp imaret vakfiyesi tamamen muteber tutulmuş olup vakfiyenin baş tarafının sağ kenarında meşhur Müftü İbni Kemal Ahmet Şemsettin [vefatı 1533] ile Müftü Sadullah Sadi Efendilerin [vefatı 1539] kendi el yazılarıyla tasdikleri vardır. Vakfiye 340 satırdır.

Vakfiye sahibi İbrahim Bey, vakfiyesinin kenarına (Bana nisbet edilen bu vakfiye sahihdir) demiş ve altına da (İbrahim bin Mehmet bin Karaman) ibareli tuğrasını çektirmiştir. Bundan sonra vakfiyenin kenarında (Mehmed bin İbrahim bin Mehmed bin Karaman) ve anı müteakıp (İshak bin İbrahim bin Mehmed bin Karaman) ve daha sonra sola doğru (Pir Ahmet Kasım ibney ۱۰۱۰ Karaman) tuğraları görülür. İbrahim Beyin Mehmet isminde bir oğlunun ve hükûmetine dair şimdiye kadar hiçbir vesikada bir kayda tesadüf edilmemiştir. Pir Ahmet ile kardeşi Kasım'ın müşterek hükûmetleri ise malûmdur.

Vakfiye, on beşinci asırda Türklerin içtimai müesseselere verdikleri ehemmiyeti göstermesi itibarile tetkik ve mütaleaya değer bir vesikadır. Vakfiye münderecatından anlaşılacağı üzere vakıf sahibi, bir imaret için zamanına göre yapılması lâzımgelen bütün ihtiyaçları düşünmüş ve vakfiyesine koymuştur. Bundan başka İbrahim Bey bir zaman sonra vakfettiği şeylerin, vakıf ihtiyacına tamamen kâfi gelmediğini görerek zaman zaman ilâvelerle vakfını genişletmiştir.

İmaret diye maruf olan bu hayır ve ilim müessesesi eski ismi Lârende olan [1] Konyanın Karaman kasabasıdır. Bu İmaret

[1] Toros dağı eteğinde bulunan Lârendenin eski ismi (Talaranza) olup Lârende andan bozmadır. Lârende, bir aralık Karaman oğullarının merkezi olduğundan ehemmiyet kazanmıştır. Bu Beylik devrine ait orada hayli bina vardır. En eskilerinden birisi Emir Musa Medresesidir.

(mesçit, medrese, matbah, Dâri Kurra = دار كرا) Medresesi Türk mimarisinin en nefis eserlerindendir. Kubbesi ve tâkı kâmil kesme taştan yapılmıştır. Fevkanî bir dairesi de vardır. Bu müessese Karaman kasabasının kenarında inşa edilmiştir [1]. Şimdi harap olan bu binanın çiniden yapılmış olan pek kıymetli bir mihrabiyle ağaçtan oyma pencere kanatları İstanbul müzesinde mahfuz olup fotoğrafleri eserin sonuna ilâve edilmiştir.

*
*
*

Yazısı girift olan bu vakfiyeyi istinsah ettirmek için Muallim Kilisli Bay Rifat'ı Topkapı Sarayı Kütüphanesine kadar götürdüm ise de yazının girift ve tahrir tarzının muğlak olmasından ve uzun zaman uğraşılacağından ve daha birtakım külfetlerden bahs ile itiraz etmişti. Değerli arkadaşımız Topkapı Sarayı Müze ve Kütüphanesi Müdürü Bay Tahsin vasıtasıyla vakfiyenin fotoğrafını aldirarak, Umumi Kütüpane Müdürü Fazıl üstadımız Bay İsmail Saibe getirdim. Bu yüksek Türk âlimi bir hafta zarfında bu muğlak metni okudu ve bütün müşkülleri halletti; kıymetli üstada candan teşekkürler ederim.

[1] (Asarı Atikal Milliyemiz nasıl mahvoluyor), Bay Halil Etemin makalesi. Şehbal Mecmuası, Sene 1327, sayı 36. İmaretin şehir kenarında ve kasabanın şarkında olduğu vakfiyede de yazılıdır,

وسيا لوان على لفظ الحق في ان الظاهر المحيطة

المعروف عن اعنى بالواقع من ان يجمع بين الوجود والعدم

والصواب والبراهين من ان الوجود والعدم والعرف

فنعينه لسا وغيره الفاء العرف والوجود والعدم

من الحلال والواجب والوجود والعدم والبراهين

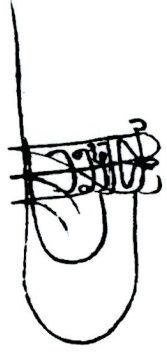
على انما على السحابة والوجود والعدم والبراهين

لا يشاهد مع اسمها ولا اسمها وحسب الفقه

سراج ابن سهل الخنزير في القوي بالتحفة

من مضمون عندنا وحسنه في يوم
قوله الفقه في الدين القوي على محرم في نفسه
القاضي في الزمان في يوم في نفسه
للعباد في مصلحتهم على الزمان في يوم
في زمانه

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على النبي وآله

عبد الرحمن
بن
عبد الرحمن
بن
عبد الرحمن

حلفاء و إخفاة الامم حرا و نونا مولانا ناطق اليك اية دامت للسلامة ^{ادب}

معس في المبالغة السط السط قرا للسب ^{سنة في البلا} او ما اخترا الا فضل الاذان

وظيفة للفاضل العباد لانه لو ان على العباد ^{ما الكسنا} ووظيفة

الماسع العمل المافع العمل الرفع فسطه ^{مدى للملح} و ما كان

الارض و السما خستار ما حال الشرا ^{صفاته} اذ يدبره المائة و ما له نظامه و عظمه

وانه واحد غير متساو في قضاة ^{العضة} و له العزم النقاء

والكبر الافرغ الاله الاموال الاعلنة ^{الله} حرا بعينه في داخله و سجد

و حده لانه بك سمان تمنوا بها ^{عند الفرض} في الجند حله المعاني و سجد حرا عند

العوار في اصا و سجد على اله الا و اياك ^{و عا الفحل} حلفاء و العلماء و علمه بسمه

لما اوصفت اللغات بسبع العالم خلق من اذن منة من الفرة والطارق ^{عظا} والاولى ^{عظا} وجمع

فاطمه الميراث ابد من العفا خذ من المورث ^و والافاق ^و والافاق ^و والافاق ^و

بعلد عمر خرج على طول امله في اخلق المطبع بعد عد على اسعد الحاق ^{اذ} ^{اجله} ^{سعد}

وطع لسا العاد في الملع لدا لسا اسعد الخراف في ان الاديان ^{معذر} ^{معذر} ^{معذر}

مسوا السليح الاحتراروا وضحوطوا بجلا ان صحوا فمزيد العا ^{نظا} ^{نظا} ^{نظا}

ونظف الملائك من مسلك السعد اولهم ^{واحا} ^{واحا} ^{واحا}

الاجال اسمهم ذوا الجلسر والملاك الشقي ^{القاسم} ^{القاسم} ^{القاسم}

براسا مملكتها الطائفة الزبارة اعلى براسا لسلطان ^{المؤيد} ^{المؤيد} ^{المؤيد}

ماح ملوك العباد مسمى خاوا وان الاضا والاصا ^{الملاح} ^{الملاح} ^{الملاح}

ما وجد من غير محرم ولا حلال محمود وممن فانه لا سلطانا على العلم شرطا من ذلك

معنى العورة والمعروف بالعلم المعارض في المعارف وصحة الاستدلال بالعلم المبر

الاستظهار بدلالة المشايخ الفقهاء وما وعده الله من طرائف العلم المبر

وصح في آيات الطبع المصطوف على ما اجماع البطلان للسلامة على ما بين العلم المبر
سقط علم الادب الاعتقاد صدمه حارة ولا ينفع فيه ولا صالح ولا يجوز الاعتقاد

الواجب احده في الحجة المتكافئة في رفع واعدا حصر في العلم المبر

مخرج في الحجة الشرعية ما وانما يعرفه وبالله الحسد في حجة العلم المبر

سبل الحجة في شناعة علمه في الزواجر والبرهان بالثبوت والبرهان العظم الله

الواعظ الاعظم الرعايا المبر من الحجة المبر في الحجة المبر في الحجة المبر

وطرحنا حرد من ذل نفرا بما نال النمل الماخذه من الملك المتعل المعاد ^{مجالسه}

الجلال والجلوم اقتباسا لخير خباير الجنان واصحابها يوم اذا افضت الى طر ^{من افن صها}

وحى سوله الاضعاف مقصود الحماحى وفاقا وما نزل للمؤيد ^{نظا}

واحسد بالنفى واظروا اطراف فر صنف لا ^{الطلا}

حورا اعتد صداقه الخطا ^{في اليبس}

كثيره فلست منى الى وحسبها ان كانا ^{ما لم ينسا}

الخفاضة مع طعه الله في سر وعلان ^{ولا الداني}

ان اللبب والباقي مهمته وسعد احنا ^{فاي}

فدرس ونجس لثمنه حو على كل ^{والتا}

وانظر اليها في منزلة عالي المحرك ومع كعد النيران ^{عليه السلام} ملك الله الدنيا ^{عليه السلام} ملكه

عان كما عرفت الكثرة وتتميز بها المسائل الاذوية من صحفها اليسر المرمي ^{داستلطنه} الباطل الملائكة

العمارة الفاعلة للناس ارضها المسعفة عنهم العرف والوصف وفيها جسد الدعا ^{خداة وصد}

بها بنيتها خالصه حقه خلاصه وغرسه في العندرية من خلاصه ^{واقفاة} واجازة

وهي صالحة اذ هي من ذواتها ^{البراحة} في كل ما في هذا الموضع ^{مفهمه} المصدق

رجاء الرجز ولا تضع ارج الحسنى ^{فيها} مع ما في الاذوية في كل ^{الشيء} حال

وعلمه وما صحت ^{والعول} سماها انا فالاذوية على العرف والمسائل ^{للصالحين} المستجابه

من طول المسئلة ^{واظنه} اننا اذ غيرنا اخطاه فانوار السائر ^{مفهمه} في المسائل الفقهاء

طاعة واعبى ^{قائما} سلك ^{مفهمه} سلك ^{مفهمه} ايضا مسجدا ^{مفهمه} وصل الى ابن ^{مفهمه} محمد ^{مفهمه} لم يفقد ^{مفهمه} مصلحه

فما كاد ان اجاز له سائله اذ اخل العرفاء اهل الرحمة وضوا وضوا ضياء الواسع
على الطاهر

طعام الوهبه اللامعه الاجرمه كطله طمعنا ذلك فناول اطعمه الحبه الاطعمه الحمله
العان محاطه

المهاينه واطرافها ولبها سعه ورحمها اربعه وبها الكفا فاحدنا الاول في
المجتهد

والمالي له النهز اللول الذي نواله تاقده وراو من مسووت الخافه حرمه الواسع
الاصم صطوي

اجرمه بل العاصي ومامه من مسووت الرحوم المعثور لال الدر المسثور حمله
بغيره

في مدسه لابن نظامه والجلد الشرمه ما واخذه وروى عن هذا البند المصنوع على
عالمه

له الخصور وعلقه بعد الدخيره وانه في القبول ما اصابه حرسه
الاسمه

حلاله الطيبه النضره وحيطاطه طول الدهر وحيه ما سبها الاصل العرع و
علمه

مها الى خصده وهذا النضره ومنه ما سبها اسمها واحده اسمها واحده اصلها
الكلية

المستدل
الملاصحة للرجال انشا التام لانهم بالحلة التمهيدية يستدلون بالمحمدية من الطوفان

وذلك اجماع على اجماع الملك اللادروفي الوافد اليه وهو عليه من الله اعصابه الاطمنه

وقد يتل
ملكه هذا السلام من ربه والجماع على وحدانية وجودها وجمعها ورافعها وما بها من حياضها و

وقد اختلف
وموضع انقاد الناطق اجماعا من اهل سبيل طارها وملتقى مادها وكانها كواكب اطلعت

كواكبها من سائر ارجاع عند وفقا صحتها اسماء الوانوع لاقولها في الصلاة من حيث

المستدل انشا
الامه الامه المجدد من عظماء الملل الاجلدة المعترفون ومنها النطق بالحق

الاسم
التام لانهم ما فرغوا من المعروف ما يخرجهم لحدودها والطر واللبنة الاطراف واللبنة الطوفان

كذلك في
ان الجملد الذواق بعد الوافد انهم رايت على العبد في جميعه ومنه وراعه

المستدل
مدارح اجماع عند وفقا صحتها اسماء المطالع ابراهيم صفة كنهه

المستدل
ومنها اسمعيل لجماع المعروفين اذ اقلوا التام لانهم ما فرغوا من غايتها الواحدة اجماعا

المدرس مولد الحاج علاء الدين الثالث له رسالة في تاريخ الراجح معقول ^{في} ^{الراجح} ^{الراجح} ^{الراجح}

مجمع جوده ودره ولاحق مولد داخله و ^{عاصم} ^{عاصم} ^{عاصم} ^{عاصم}

ومعها جمع الاضطر المعروفه ^{يحل} ^{يحل} ^{يحل} ^{يحل}

طرح اسب الخاوه في ^{الواو} ^{الواو} ^{الواو} ^{الواو}

احي محمود راجح على ^{دافع} ^{دافع} ^{دافع} ^{دافع}

اخراج عنها ^{احدي} ^{احدي} ^{احدي} ^{احدي}

ومعها ^{مع} ^{مع} ^{مع} ^{مع}

عرف ^{وهذا} ^{وهذا} ^{وهذا} ^{وهذا}

ومحرف ^{مخوف} ^{مخوف} ^{مخوف} ^{مخوف}

كلو ومنها الى نخوم فذلك ان منها الى نخوم قرية وسوق منها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

جسطان ومنها الى نخوم قرية بواسطتها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

امزكوى وصل الوافد الى نخوم قرية العولية الى الطيبة الى الوافد الى الطيبة الى الوافد الى الطيبة الى الوافد الى الطيبة

ما اسمها على نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

تبعها اسمها على نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

المتدا على الوافد الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

فجلا ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

حدودها ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية ومنها الى نخوم قرية

منها حصة الامهات ومنها حصة المتاع ^{التي هي}

كوفي المروحة الاوان الطزني العظم والما والطرزوا الاخر اعطوا لملك الزبير

للملح وحق الوصف طرور عليها هذا الصنف على كسور ورواحي ^{له دخل}

او خارج كسره وحقا صنفه اسمانا ما اولا خا وحقا ^{البحان}

المسوزة المسعرجة الاوسول والبا والحد الطزني ^{صحة العظم}

والحد ورواحي الواحي ^{جوان}

منها حصة الامهات ^{الاعطوا}

ومن ملك مورغا الابري المعرو ^{صحة الامهات}

ومن حصة الامهات المدخنة ^{وهي حصة}

أدلسو ويحوم ويره دافند يحوم ويره لدر وشمي فمها علميا جميعها في واحد زمان ^{خلاف}

فيها واخراج عنها وما صححنا عما حسنا كما يحيا انا انا انا متفقا كما صححنا ^{لا بد من ايراد}

صد عن صا و منها احسن الارض الصالحه للزراعه الكائنه في كل وقت ^{المحرور}

احمد واليه المجد والوفيق فقه جميع حدوده والحق في كل حوسها ^{او اجاب عنها}

العامة وما حسنا انا انا انا متفقا على صحته ومنها احسن ^{اعمال}

لا تدره محدود ان لا يخرجنا من سوسه امر اخر وما صل على بحولك ^{المحرور}

وهي علميا جميع حدودها وحقها واصل حوزها في اوجها ^{الوجه}

ومنها احسن كل الامور المتسوية الى حامي يوسف الكاملين من معرفه فاطم ^{الكلية}

والطريق فقه الواقف جميع حدوده والحق في كل الحول والحق في ^{ناورا}

مسئلة صحته ومنها حسن الادب والمهارة في الادب والخط والقرآن
والفقه

مطاحونه بل ارجه التي هو لها حمله الموهوب اعلم في العلم والادب والخط والقرآن
والفقه

بل هو في الحرف الاجمالي من ان يراه مفضل الموهوب في كل ما هو له من الادب والخط والقرآن
والفقه

حق لانه اخذ ما هو خالص منه وما احتج كما انما افاد مسئلة في صحته
الاعمال

ومنها حسن الصلوة الشافية مطاحونه بل ارجه الكاشفة عن القرب
الحسنة

والثالث علمها والاربع طوبى في علمها بالخط والقرآن والصحوة
الامة

ومنها حسن الصلوة الشافية مطاحونه بل ارجه الكاشفة عن القرب
والدعوى

بالدعوى وكونه له الكاشفة عن القرب في غنى عن الورد والقرآن والصحوة
طبا

والصحوة وما احتج كما مسئلة في صحته ومنها حسن الادب والخط والقرآن
والفقه

٦
وقفة الواو
حدودها الثلثة لرعا وقد الحان لم يوزع الرابع هو طواف من غير العاشر

عليها حجة حدوده وحضوره وتكليفه وحواجزه وفهنا حجة الله

وفهنا فريضة معروفة برزاق الوفاة بصحة المدة في حد ذاته معروفة بغير حجة

فيها
تكاليف الصلاة
وحضوره بغير حجة وحضوره بغير حجة

وتكاليفه وقرائن
محدود في الصلاة
او خارج عنها وفهنا حجة الله على صحة ومنها اربعة بقدره في حجة

٦
بغير حجة
وغيره وفي حضوره مشتمل في حجة منها فريضة على الحد ذاته بغير حجة

وهنا فريضة
محدود في الصلاة
وغيره ومنها حجة الله في الحد ذاته بغير حجة

٦
مستحق حجة
وهنا فريضة
محدود في الصلاة وحضوره وفهنا حجة الله

وتحتها القبة التي ينسب إليها المزارع وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وكان في ذلك الموضع
بكنجوا المحدثين

وهي راجع إليها المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
مسماها أصحبه

وحيث إن المزارع المسمى بالكنجوا هو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
المعاصر
المعاصر

والضلع المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
ومعها

والضلع المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
طالها

خارج مصلح المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
الجزيرة

وعلى مزارع المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
الضلع

الأول لنفسه دامر في قدح وسأله الأول في إذا حاح المزارع المسمى بالكنجوا وهو موضع يعرف بكنجوا المحدثين
الضلع

من ذوق الطعام على الخاص والعامة لها ما يصلح من كونه إلى الخسنة والمطبخ
الاطعام المبركة

من ذوقه لعله عند مسال الجاهل الذي هو فضل من ذوقه ما يصلح لتعال الكبرياء
الفاضل
الادوية مجمع
سعاك

عند المنة ومعها الشتر وفوقه خرفاذا انتمز فصدت في مع تسعة طوطم
الذوق
عند المنة
عند المنة

كلها لله تعالى ابو عشر نفسا الكلم العشر ذوقا ما وجوهه من الفصح والخاصة
العامة
العلماء
والمجاهدين

للمؤمن صلى الناس في الصلوات الخمس لروح الله الامجد ما تنعوى وادعوا
ذوقها
الذوق
الذوق

في الصلوات الخمس لروح الله الامجد الحسنى حيا وذا خال حفي الزيادة اعبر الامور
ذوقها
ذوقها
ذوقها

عزافي حكمه عافا فلو طعم الامه شديدا يصلح لسان الامه لولا به الرحمة
تعاليم
معامل
الصلوات
الغضا

والادوية اذا نالت ما يسطر الثاني والوذر الى الخلق على ان يعرض
ذوقها
ذوقها
ذوقها

كلامه
الذي
هو
الذي
هو

ما شاء وزير الامام الامتداد كراما من خمسة عشر درهما صاير مجموع طبعه

من
الغرض

كلامه ما في خمسة درهما الفضة الخاصة بمجموع طبعه ما في خمسة درهما من كل واحد

كلامه
بما
هو

لله آجره كلام الله تعالى كل يوم في العارح فيقول الوافد كل يوم بحمد الله

عليه
الظفر
لله
عقود

ما شاء الوزير وغيره من النوازل من حصول الغرض من غير زياد الا في بعض المواضع

من
في
الوجه

بموجب امله الحادي عشر الوافد من بلاد الهند بن العمان في رفع الله

الوافد
عنه
الانوار

الانوار الحمد له كما في خمسة درهما الفضة الخاصة بمجموع طبعه ما في خمسة درهما من كل واحد

عليه
القلم
والقلم

المدون في احدى عشر اجزاء في العام والنفسه الحرة في المصاحف والادعية الحرة

وم
الفضة
الحصص

كلامه ما في خمسة درهما الفضة الخاصة بمجموع طبعه ما في خمسة درهما من كل واحد

للمائة درهم والفرقة في كل عام الحظيرة من قبله والعصبة بما جردت على العباد

من الحظيرة كل عام عشرة من قبله والعصبة بما جردت من قبله ولا يعاد المصالح التي لا يمكن

وجسد وعشره ودرهم ولا يزال العز ما عدا ما ضاع من الحظيرة ولا يرد إليها الا ما اوصى به

الذين في السطو والتجارات بل هو مطع من سمنها التي ليس في موضعها من العالمين

من العالمين العمار لم يجر ما دروا الطمير ربع ادوية من سمنها اللسان التي في عمارين

واربع ادوية من سمنها يملك مصوغات من الفاني اذ اما سمنها في ارضي من سمنها

ادوية من سمنها يبيعون واربع ادوية من سمنها يبيعون واربع ادوية من سمنها

جعل الواو المربوع جعل الله سمنها في كل سنة من سمنها في كل سنة

وقعا صعبا سمنها اما ما اولاها سمنها في كل سنة من سمنها في كل سنة

النسخ
من اولها
الموسم
النهارة الى مرجع غوثي العلاء عن عصره وسمي بها ووطاها الحق الاول في موسم

اصح
الموسم
الامام والورد وبالقرية هل من علي صلواته وذا من وعلما طابوا من بلادهم في موسم

عنت
لجان
فان
والموسم
وحاطب الي بي احسن المرو والعدد محظوظه وانه الصلح المرو واذا له الحظ بالقرية

لا
الاخوان
التوا في عامه
الناسل اعذار العلاء حارسه من غير البذل الثاني المحرم في الملوك ان ملكه في الفرض

حصول
سطح
سسط العنان
والناسل الفرض من كلفه ليسوا العلاء في صلواته وتبين من اضمحلاله في ما والقادر

معا
البار
مجان
طابق وانة الاق على اصول الطرم والرقول لا يعقل الاكسال الولد كاصنافه كلفه

عليها
الوطا
لأسعد العلاء عند الساقرة في الملائكة الثالث اسئلة الملوك من سائر القوم على ما

لغير
الموسم
على استحقاق الامم بطول السار الاعراض علمه في سائر امضا الا انظر للدلالة التي

المعنى الجيد
في حياها
والجيد
الحمل الجلوس اذا لم يدرى كذا الصفا طلل النساء اصرح
بالمعنى الجيد

اذا ما
باصفا
و ليد ان في موضع العمان حجب وساج والاحتياط في الاطعمه من غير ما يحسد
بالمعنى الجيد

الاضاف
اعط السعة
لشأن ايجل جند وثائق ضياء الملك استفاض في تراخي حقه حرم في
بالمعنى الجيد

بالمعنى الجيد
و شرط ايضا بعد الله تعالى في مصلحتهم ان افعدها على ما علم في العروا افعال
بالمعنى الجيد

بالمعنى الجيد
في حرم
الشعير للمولى الامام ولورد في الشا حاكم في ساع اطر الاجر لقا الجود على شسورا
بالمعنى الجيد

بالمعنى الجيد
بالمعنى الجيد
والعاجر بحاسه سببه سدا وفضل الامور على الارام والاختلاف في افعال الله
بالمعنى الجيد

بالمعنى الجيد
بالمعنى الجيد
رضوا به وحبلى بها شذره صول به وحمدوه كقرمه ان اذا اطلت في اللسان
بالمعنى الجيد

اللال للبراهة والرغاب العبد نزل على الامام والمؤتمري المقسم الحفظ ^{مع العبد}

معطي كل بعد الفرع ملة الصلوات في ملك الليالي فلو راحي صرود الوان ^{تاو ط ايضا} ^{للسايعان} ^{والعبد}

اطع الله بحال فحلوا على الجبهه بالخط سائر الاطمان لاسال الرضوان الذي ^{اطع} ^{خال الحشر}

اسلو طيف ايلوا القرائي دخلوا راضا صالا لاطع لولا الحشر ^{للسايعان} ^{للسايعان}

اللسلي في السلي العبد و دخلوا راضا لفظا ^{عطا بلف} ^{كلهم} ^{الملك}

وظلة السعي ما يحتمل التوا على اسراع بولك الا فواي سنده ^{الاداء والاطار}

حس و لند فرح بان الربع على المظرة على الاطراف في امانه ^{عبد} ^{الغياو} ^{الاصد}

مطرب في شغل الوطفة على العفاو و لا يزال المتوا المصنف ^{للسايقاه} ^{للسايقاه} ^{للسايقاه}

مع امره وعمله على استهلاله الاموال والاموال والاموال
والاجال الطويله
والتي

بسطه في الاضواء والاضواء في مظانها بالامر الله وما ولد لعقبا واصحابه
ملكنا

وارضاء للمتقون النامى نفسه عن اللغو والشرع عن غلهم كما في
و

مع كل من طهره الشفاء كله بطراؤه ومحبته عظمه وشكره
في و

دور نقض والنحل الرجح على ما هو ومظانها اذ هو في
اسما الله

المحفة وولد في تناثر ما في الدنيا عسفة والموظف من على كبر
عالم تقوى

له قوتها جسد وعقدها في اعلاها جسد وعلاها من الجسد
للمعقول

من باع وطهره كما ينظر به وتنته على جسد له وهو في
فلسفة

وقطر اخلاصا من سحلا فامر الفرد وان يفتح بها الحسنة ليعرف ان الله عز وجل
^{منه}
^{منه}
^{منه}

من السور خرا خطا حيدوا للبر المطوع والوفع من الامم الفخرية
^{حلا}
^{الاصطلاح}
^{الاصطلاح}

نظرها الواو لطل الله تعالى ووجهه من سده واصحابه واصفنا من
^{في الحق}
^{الله}
^{الله}

وصاحبها الواو في العقب اذ عرفت عليها العضو واول اعلمها كره الوجود
^{علمها}
^{الاصطلاح}

الواق في ثمره بان اول الحدان من كمالها من اجل اجازة على اولها
^{على}
^{الاصطلاح}

علا المهد من مع الواو والذنون فانكسر الابدان والاصح على الكلام
^{صاحبها}
^{الاصطلاح}
^{الاصطلاح}

علا العاصم لوم مع سسل الواو لانه يوطا ان له ليل خطا الزاوية
^{فان}
^{الاصطلاح}

فان عوزوا حنفا في العفران المساكين في صحبه من وهد منه العام مع
^{حلا}
^{الاصطلاح}
^{الاصطلاح}

كان سلطانا مساعيا فيمن اوزر اهل الاندلس او من اشخص في ارضه او فاضح
العبد

علامه واما ربه او سلطانا او من كان في ارضه او فاضح
الرجوع او

في عصره طرقت وطس بدل حقه وورسوم واكلوا له من ربه
الرجوع او

له في اسبوعه في يومه الحمد لله الا ان السوء على بعضه من الاوقات والامور
مطلبه العبد
الطاهر
طبا او قصد

الملاك الحمار الذي له المسموع من الانبياء والارواح والعباد
الملاك والمقر

الاسا والجلد واحده جميع الامور والارواح والعباد
السنة
عاصم
والاعراض

صدمه واصوره والاعوج وضع والله الاله على عصا صاج الخد والرجوع
الرجوع

واي حارس الله سوله في ابطاله او قصد من اوفى سلطانا او عظمه
عاصم
والرجوع

فاصح عالم اوجاهل ومهي بولي وفا سويج يرا والله سبحانه على حبه
محايله
الرجوع

سوق صعد وبيع فعمله من مفضل النار ومنه لسوق الدار من الاصح
سوق الدار
والرجوع

بعض
بشيء ط
لوي لشد و
بواستحضار العين والابصار يوم يحد كل نفس لمحمد محرر محض والملك من نور

وانهدد الحاكم على صمد النهار وقضاه الماضي احسن مجلسه من انشا الامانة والعائذ بالله

وعدو كل كذاب اولاد سيد الله المعطه سوال من سهره سحره وولدها ما سحره والحمد لله

ووقف لصالا وافق اللوح جميع لوصوعه ووجوه مسعودا كاسه لا تفلح
يونك محدود من ملك الحاج قصه الكراسي مله وملكه حالي قدما سلا وملك
ملان عبد الله الحمدي نرفا ومامه ملاك لدي بنو يعقوب والهمي عبا وجميع
لغري منهم بنو علي السراج محدودا بارض يدعي سانشا مله وملك محدودا
سبالا والهمي سرفا وملك سرفا سكره غرا جميع حدودها ووجوهها وملك
بوالها داخل فيها او خارج عنها والقطعه الناسه المحدوده الاخره كانه
مدروعي ذلك المارح سطح

عائذ بالله
ووقف الموقوف الموقوفه لثمة نفاذ المحرو من جلدن ومامه وملكه ووقف
نرفا وخرج سيد بن تالان محرو من نيركو وملكه الطريق الذي لا يمشي في جلدن
بجمله المحرو ووقف وملكه نرفا وملكه الموقوفه في جلدن وملكه المحرو وملكه
انغا ومامه لوصوعه كافر من لوبين فاو ملكه الموقوفه في جلدن وملكه المحرو
غرا وجميع حديد المنسوبه الموقوفه لثمة نفاذ المحرو وملكه المحرو وملكه المحرو
الموقوفه لثمة نفاذ المحرو وملكه المحرو وملكه المحرو وملكه المحرو وملكه المحرو
الذي قلته محله حقوقها وجميع سكره ذلكا كانا لا يمشي في جلدن وملكه المحرو
فمنها اذان لو محدودا ملكه الطريق وملكه المحرو وملكه المحرو وملكه المحرو

ومن جملة اوقاف العمارة المذكورة المحمدية جميع الارض خلت الاشجار الشهيدين بكنة باع
الكابينة مدينة الالدين المحمدي فوجوه غازی الی امام الطاحونة المشهورة بطاحونه
بولارجم حدودها شرقا الى الشارع الاعظم شرقا والى الكبر الشهيدين بكنة انزل الحاج
علاء الدين قنبله وهو من جملة اوقاف العمارة المذكورة والى الكبر بهاء الدين قديسيا
غزبان والى الكبر المعروف بكنة الايام المصعبه ههنا الذي بالبغاري شمالا وفيها
الواقف المذكور اعلى الله شانده واصح على العالمين بههنا مع ما فيها من العمارة
والبنیان بمجملة حدودها وحقوقها وطريقها ورافقتها وتوابعها ولواحقها
وساير مضافاتها على مصالح العمارة المبرورة على التراب التي ذكرت اولا والاحتياج
الى ذكرها ههنا والترابط المذكورة ترابط فيها ملا تغدير والتبديل وقفا صهيحيا
نوعيا وجبا صريحا مرعيان مودبا في جلد الارضا الارباع والاربعين والاربعين
الى الترتيب المذكور من عليهما وهو خير الولدين فمردله بعد فاسمعه فانما امره
على الدر يدلوله الله سبحانه وسمي عليهم وحكم بصفحة الوقف والرواج الحاتم الموقوف لها
في اواسط شعبان سنة ثلث واربعمائة واربعمائة والحمد لله اولوا الضرا
وسجدوا اوقاف العمارة المذكورة جميع الطاحونة الجديدين الكابينة بمغان الحدادين الحسينيين عن النجاشي
لاستئثارها بالانسان الى الواقف طرده لعمد ومنها جميع الارض خلت الاشجار الكابينة بلاندره على طرود الحاج
حدودها شرقا الى الطبع المذكور والى الوقف من الطرفين والى كبر صمدان وجملة بلاندره وحقوقها
حدودها ورافقتها على مصالح العمارة المذكورة على التراب المعينة المذكورة اولا وقفا صهيحيا نوعيا
المرافق المذكورة انتم كتب الموقوف في نهري القعد سنة تسع واربعمائة وجملة وحقوقها

شهد بذلك
مصطفى محمد بن
العلاني

شهد بذلك
محمد بن محمد بن
العلاني

شهد بذلك
محمد بن محمد بن
العلاني

شهد بذلك
محمد بن محمد بن
العلاني

هو بان ياد الصدق والسادق
باسم الله الجبار الحكيم الشكور
او اوسا بن ياد دعا ابراهيم
وعيسى بن سائده و اوسا بن ياد
سبا طال ملاد جابر بن النبال
وعلى بن ابراهيم الوفي الشيباني
وابا محمد محمد بن ابراهيم السواد
بده لله على السبل حق محمد النبال

اشهد في الحاضر على الحاضر
واما على التام من الحاضر والحاضر
عنا لله عنهما ما طاولا الحاضر

والله ذلك في الشاهد
عن محمد بن محمد بن الكاظم

اشهد في الوقت على اقول
واما الله محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
والفاس بن الكاظم
لصهر بن الكاظم

شهد بذلك
عبد الله بن الكاظم
والكاظم بن الكاظم
لصهر بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم
محمد بن محمد بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد بذلك
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم
مسعود بن الكاظم

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 نوکری در زندان اسدی لرستان محمدیان محمدیان محمدیان
 الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 محتسب میرزا محتسب شریز اسدی لرستان محمدیان محمدیان محمدیان
 الامام

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس

شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس
 شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ شهد درنگ
 سیدی محمدشاه شیخ علی قاسم الیاس الیاس الیاس
 الیاس الیاس الیاس الیاس الیاس

این کتاب در باره زندان و زندانیان است
 و در باره حقوق و تکالیف آنها
 و در باره اصلاح زندانها
 و در باره تربیت زندانیان
 و در باره سایر امور زندانها
 و در باره سایر امور زندانیان
 و در باره سایر امور زندانها
 و در باره سایر امور زندانیان

احمد باقر
 و امام احمد رضا
 باقر کربکانی

٨٣
 وقف الواقف المذكورين خلفه على مصالح عمارة المدارس وغيرها والمحقق بالمدكولت قبل جمع القرية الكائنة
 خلفه عند سوس الهند بن زينة المحمد بن محرم قرية افرس بن محرم قرية طراير بن محرم الفلح المحمد المعروف بنو محمد الطراير
 وجمع القرية المدعى باسمي كائنة شاهيد او دندر محمد بن بالولهي الايض والمسيد المعروف بنو جابر وبالوضع
 المعروف بجله كسبي وبالولهي المتهود بقرون وجمع القرية الهامة ببس الكائنة بالناحية المذكورة المحمدية
 بالولهي الايض وبالقرية الكبر المعروفة بنواحي وبالمسار للشهيد بكونه صوب بالجدار المعروف بجوارس وجمع
 اسمها ونصف جمع اصلها بنو محمد بن اسم الحام الكاسم لذي القرنين امام عيسى بن يحيى الشير بمقام ابن الفناك
 المستفي عن القرية المذكورة بالاسماء الجبلية وجمع النصف السابع على بنو محمد بن زينة ووقف المناجع فيما يقسم وفيما
 لا يقسم والطاحنة الكائنة بالقرية تحت قرية اوزا وهي الشهيرة بطاحنة خروف كمن لو محمد المستغنى عن
 التعداد للاسماء بالاسماء الجبلية وجمع المربعة الشهيرة بكنى قولي الكائنة بناحية قرية شير المحمدية
 بقرية بنو زنادي وكونه بكر بن محرم قرية ابي كعبا ويقسم في حيطانه وشيخه له اسر وجمع الكرم الكائنة
 بقرية كزونة المحمدية بكر اسر خضري الطير وبكر حاسم ومصطفى وبالبيضة وجمع الارض الكائنة
 ههنا بالقرية بالقرب من الدار الاصح الشهيرة بالارض الحديدة المحمدية بالوقف من الجوانب الثلاثة و
 بالطريق المزملة بالقرية كما نقل بحملها المذكور من المحمدية والمقور والقرى والواحي والطراير
 والرافق ووقف الواقف المذكور على الصراط المذكورة التي ذكرتها قبل الاغنية فيها ولا يتبدل في شيء منها
 ووقفها صهار غيا من بلاد الخلد الا ان الاسباع ولا يوجب فريده فعلية انه وجمع الواقف على السب لغير
 الله الايض لغير الحسين ووقف المدعى ههنا نساء بن صدوق صلا كما ان له وجمع تحتها
 المحمدية الواقف وذلك جمع الارض الكائنة ههنا بالقرية تحت قرية الكسور المحمدية بكنى عيسى بن الحاج
 علي بن زينة ووقفها اغانا وبالساقيه وبكر ههنا خضر بن كيبك وجمع الارض الكائنة ههنا المحمدية
 بالطريق وبقرية الكفار وبالساقيه وبكر ههنا مسعود الشهير بارض سعد بن بكر بن محمد ههنا
 وحقوقها ومن اوقفها على مصالح العمارة المذكورة على شرايطها واخرج على الفقار وجدوا التولد والنظر
 فهما للاسرة الامجد محمد موسى علي بن زينة لاولاد اولاد اولاد بنو زينة ووقفها بنو زينة
 تكون المنور من كوز متوليا يذرا وحق التولية بين الماسد منها بعد العمارة ووقفها بنو زينة
 وحبسها بغير اسم عيسى بن محمد الا ان الاسباع والاربع فريده فعلية له في بعض المبادر له ووقفها بنو زينة
 شهد بذلك موسى الحاج علي بن زينة وسعد الدين محمد وامين بن موسى بن حلو والهدايا
 من عتق اخذ في وحق شرفه وبازنه زينا

Vakfiyelerin hulâsatan terceme ve izahları

Vakfiyeler, Karaman Oğullarından olup (827 H - 1424 M) den (868 H - 1464 M) tarihine kadar hükümet eden (Tâcüddin İbrahim bin Mehmed bin Alâüddin bin Halil bin Mahmud ibni Karaman) a âit olup birincisi 835 Şevval (1432 Temmuz) ayında tescil edilmiştir.

Mukaddime ve vakfiyenin tamamen vakıf şartlarına uygun olduğu

Vakfiyeyi tescil ve tamamen vakıf şartlarına uygun olduğunu söyleyerek tasdik eden Âlim, Sıraç ibni Sadüddin'dir. Vakfiyenin mazmununun doğruluğunu kabul ve tasdik eden de Lârende (Karaman) şehri Kadısı (Ali bin Mehmedi bini Süleyman) isimindeki zattır.

Vakfiyede bundan sonra Tanrı'nın kemali kudret ve azametine ve hazreti peygamberin elçiliğine ve insanların iyilik veya kötülük etmek suretile amellerile cezalanacaklarına ve bu yollar kendilerine peygamberler, kitaplar vasıtasile gösterildiğine dair bir mukaddime vardır; bunu müteakıp vakfiye sahibi Karaman Oğlu İbrahim Beyin de gençliğindenberi hayrat ve ulûm ve Maarife itina gösterdiği, tanıdığı ve tanımadığı kimselere iyiliğini teşmil ettiği ve peygamberin bir hadisinden de ilham alarak [1] Lârende kasabasında bir imaret tesisine kıyam ettiği zikredilmiştir.

İmaret binasile vakfedilen arazi ve emlak:

İbrahim Bey, İmaret ismi verilen [2] ve kasabanın şarkında Yogun divar mevkiinde yapılan külliyesinin bir tarafında cemaatle namaz kılmak için bir mescit, diğer tarafında da derece ve meretebe gözetilmiyerek zengin ve fakirlere ve nereden geldiklerine bakılmıyarak bütün yolcu ve misafirlere mükemmel surette güzel yemekler pişirip yedirmek için bir matbah yaptırmış ve bundan başka Kuranikerim okutulması ve hafız yetiştirilmesi için de

[1] (شقطع عمل ابن آدم الا عن ثلث صدقة جارية و عمل ينفع به و ولد صالح يدعو له بالخبر) İnsan öldüğü vakit üç şey müstesna olarak amellerinin sevabı kesilir; o üç şeyden birisi cami, köprü, mektep, hastane, çeşme ve saire gibi sadakai cariye, ikincisi talim ve tedris gibi umuma menfaati olan ilim, üçüncüsü de hayırlı evlât.

[2] İmaret, sırf yemek pişen yer demek değildir. İçinde matbah ve yemekhaneyi de ihtiva etmek üzere yapılan medrese, cami, hastane, ve vakfın tahammülüne göre diğer içtimai müesseseleri de şâmil külliyyedir.

bir (Dârı kurra دارقرا) bina ettirmiştir. İmaretin hududunun bir tarafı Mukbilül Muhammedi = مقبلالمحمدى [1] vereseleri mülkleriyle diğer tarafı nehir (Karaman Çayı), üçüncü tarafı Sâkiye denilen dere ve Rahime Hatun Hanikahına [ماتقاء] oit evkaf ile ve dördüncü tarafı da Alâiyeli Mahmut Bey oğlu Emir Mustafanın [2] milki ve merhum Celâlüddini Müstevfiye (جلالالدين مستوفى) [3] ait vakıflarla çevrilmiştir. İmarat Lârende haricinde (Yogun Divar) mevkiinde yapılmıştır.

İbrahim Bey bu vakfına aşağıda isim ve mevkileri yazılan binaları ve yerleri vakfetmiştir.

1 — Lârende'nin (Sileköy) [4] diye meşhur olan mahallesinde erkek ve kadınlara mahsus çifte hamamın onyedi sehminde yedi sehmini ve bir sehmin on cüzünü vakfetmiştir. Bu çifte hamam iki tarafından yol ve yol geçen Hanı ve Keçeçi Ahi Melek oğlu Ahi Ali milki ile tahdit edilmiştir.

2 — Lârende Ağırca sokağında kâin üç tarafı yol ve bir tarafı mücellit ve müzehhib oğlu Şeyh İsmail milki ile mahdut Paşaya [5] ait eski Hamamın yarı hissesi.

3 — Lârende de Gazi Alpi Köprüsü kurbinde [6] Çardaklı Hamam demekle maruf Hamam. Bu hamamın bir tarafı yol, ikinci tarafı Hacı Alaüddin oğlunun medrese ve bahçesi ve üçüncü kısmı Hacı Alaüddin medresesi ve son kısmı da kerimüddin mahallesile mahduttur.

4 — Yine Lârende de Akreb diye malûm olup bir tarafı Cekci yahut Çekici كجى Hoca'nın veresesi milki ve diğer tarafı İdemut [7] a

[1] Mukbilül Mühammedi Karaman oğlu Mehmed Beyin kölelerinden olmalı. Karamanlılarda da Mısır memlûklerini takliden kimin kölesi ise ana nisbetle anılmak âdetti.

[2] Vakfiyenin 849 hicri tarihli kısmının sonunda şahitlerin en başında ismi geçen Emir Mustafa Bey olup, oğulları Mahmud ve Mehmed Beyler de şahitler arasındadır.

[3] Celâlüddini Müstevfi, Anadolu Selçuk Hükümdarı üçüncü Gıyasüddin Keyhüsrev zamanında maliye vekili ve daha sonra naib olmuştu.

[4] Vakfiyeye göre Sileköy Lârende de mahalle veyahut kasabaya pek yakın bir köy olduğundan mahalle sayılmıştır.

[5] Paşadan maksat Karaman Oğullarından Musa Paşa olsa gerek. Musa Paşa, İbrahim Beyin büyük babasının amcasıdır.

[6] Gazi Alpi; Karaman kasabası yakınındaki (Gazalpa) dır.

[7] Vakfiyeye göre İdemut bir mevki veya semt ismidir. Karaman eyaletine ait Hazinei Evrak mevkufat defterleri denilen (548) ve (871) numaralı mücmel ve mufassal defterhane kayıtlarında nefsi Lârende kasabasında on altıncı asırda İdamut isimli bir mahalle vardır.

giden yol ile ve üçüncü hududu Tacüddin vakfı ve son hududu da bir şahsın milki ve Ahi Ali oğlu Ahi Mahmudun milki ile kendi vakfına mülâsık arazi.

5 — Bir takım köy ve Mezreaları (مزراع) müştemil çiftlik ve akarları vakfetmiştir. Bunlardan en büyük çiftlik (Kalınahur) [1] demekle meşhur köy olup bundan başka Kızılca köy [2] Kayacık [3] Orta Viran [4] köyleridir. Mezreaları ise Kâfir Viran diye meşhur mezrea ile [5] Bilecik [6] Çablak [7] köyleri ve Ece köyünde bir tarla ile Küçük Bilecik dir. Bunların hepsi dört tarafından Kinük [8] köyü ile başlayıp Köpürce [9] hududuna ve oradan Yarımca [10] tarlası hududuna ve sonra Kilü veya Külü [11] köyü hududuna ve oradan da Dinlendik [12] ve sonra Kınık [13] ve bâdehu Vismil [14] ve oradan büyük sel yatağına ve taşan [15] köprüsüne ve Yuvacık [16] köyü sınırına ve oradan Fasilcık [17] ve

[1] Kalınahur, Karaman mücmel defterinde (548 numaralı) Belviran nahiyesine tâbi bir köydür.

[2] Karaman icmal defterinde [Kızılca köy tâbi Kaş (Karaman köylerinden Kaş köyü) kazai Lârende] isimle bir köy vardır. Konya mufassal defterinde ise Belviran nahiyesinde İbrahim Bey imareti vakıf köyü olan Kızılcaviran ismi de geçiyor.

[3] Bozkır merkez nahiyesile Sultaniyenin Hotamış nahiyesinde Kayacık isminde birer köy vardı. Karaman eyaleti tahrir icmalinde Lârendeye tâbi Kayacıktan bahsediliyor ki şimdiki Bozkır Kayacık köyü olmalı.

[4] Ortaviran, Lârendenin Belviran nahiyesinde gösteriliyorsa da (mufassal tahrir defterinde) mevkiini bulamadım.

[5] Karaman kazasının Ayrancı civarındaki tarlalara Kâfirviran mezreaları derlermiş.

[6] Çablak, Karaman kazasının Aladağında ve Seydi şehrinde birer köy adı.

[7] Bilecik, Konyanın Sille nahiyesine tâbi köy.

[8] Kinük köyünü bulamadım. Lârendenin Keçikuyu, namı diğer (İbrahim öyüğü) isimli İbrahimbey imareti vakfı olan bir köy biliyoruz. (Karaman mufassal tahrir defteri, No. 939).

[9] Köpürce; Defterhane kaydında Belviran nahiyesi köylerinden olarak gösterilmiştir. (871 numaralı ve 924 hicret tarihli Karaman mufassalı).

[10] Lârende kazasında köy.

[11] Külü veya Külü'nin mevkiini bulamadım. Belki Karamandaki Kille'dir.

[12] Dinlendik, eski kayıtlarda ve Karaman mufassal tahrir defterinde Konya merkez kazası köylerinden.

[13] Kınık, Beyşehir kazasının Kireli كيرلي nahiyesinde köy.

[14] Acaba Çumra kazasının İsmil köyü mü ?

[15] Taşan mevkii Göküyük veya Gökçeüyük köyündedir.

[16] Yuvacık. Belviran nahiyesinde.

[17] Fasilcık, Karaman eyaleti (924) H - 1518) tarihli tahrir defterinde Belviran nahiyesi köylerindedir.

Balçık Hisarı [1] köyü ve daha sonra da Emre [2] köyü hududuna kadar varır.

6 — Lârende kasabası mülhakatından Akkrabad [3] denilen köyün nısıf hissei şayiasının hepsini vakfetmiştir. Bunlar Kızıl Kilise Dudgümü [4] ve اردوسه Kışlağı mevkilerini ihtiva eder. Hududu dört tarafından İlisıra [5] ve Pusala [6] ve Eletere [7] köyleri hududuna ve oradan da Yağmurlar [8], Karacalar [9] köyleri ve Sınıkahir [10] tarlası ile tahdit edilmiştir.

7 — Lârende (Karaman) de kâin نكاح oğlu Hacı Veli'nin Hani diye maruf olan hanın yarı hissei şayiasının hepsini vakfetti. Bunun iki tarafı cadde, üçüncü tarafı Bezzaziye ve dördüncü kısmı da mahalle ile mahduttu.

8 — Hududu bir taraftan Hacı Veli Hanı ve iki taraftan yol ve dördüncü kısımdan mahalle ile tahdit edilmiş Lârende kasabasındaki Bezzâzistan (Bedesten) in hepsini.

9 — Cadde ve vakıf ve Sungur Ağa İbrahimi [11] nin Zambakbağı denilen milki ile tahdit edilmiş olan Lârende de Çakılıca Ahur mevkiindeki Hoca (Lülü = لولو) Bağını.

10 — Lârende de Efra'ın [12] denilen ve iki Kilise [13] ve Çavuş

[1] Balçık Hisarı, Karaman mufassalında Belviran nahiyesine tâbi bir köy olarak gösterilir.

[2] Emre; Karaman mücmel ve mufassal defterinde Bozkır kazasının Belviran nahiyesinde bu isimde bir köyden bahsediliyorsa da bugün böyle bir köy yok.

[3] Akkrabat; Karaman kazası köylerindedir.

[4] Vakfiyede Dudgümü diye yazılan bu köy onaltıncı asır iptidalarında yazılan Karaman mücmel defterinde Lârende kazasına tâbi Düdügümü mezreasi diye yazılıdır. Diğer bir defterde Düdügümü tarzında muharrerdir.

[5] İlisıra, Karaman kazası merkez nahiyesinde bir köy.

[6] Pusala; Karaman kazasının merkez nahiyesinde köy.

[7] Eletere veya Letere köyü 871 numaralı Karaman mufassal tahrir defterinde Lârendeye tâbi Padişah haslarından bir köy olarak gösteriliyor.

[8] Yağmurlar; 871 Karaman mufassal tahrir defterinde Lârende köyleri arasında gösterilmiş ise de bugün mevkiini bulamadım.

[9] Karacalar; Karaman mufassalında Lârende köylerinden olup eskiden nahiyeye olan (Kaşa tâbi bir köy olarak gösterilir.

[10] Sınıkahir'in sonradan köy olduğu Karaman mufassal defterindeki (Karyei Sinokahur an kazai Lârende) tabirinden anlaşılıyor (578 Karaman mücmeli ve 871 Karaman mufassalı).

[11] Bu Sungur Ağanın: Karamanoğlu İbrahim Beyin kölelerinden ve Devlet Adamlarından olan Sungur Ağa olması pek muhtemeldir. Konyada Darül Huffaz دار الحفظ ile mescidi ve Niğde de Camii vardır.

[12] Efra veya Afra'nın mevkiini bulamadım.

[13] Karaman mufassal tahrir defterinde Lârende merkez kazası köyleri arasında gösterilmektedir.

köyü [1] ve Gerdelson ؟ كردلسون ve دامدا ؟ و كدمكى [2] köyleri hudutlarile mahdut köyün hepsini.

11 — Lârende mülhakatından Emeksuvan [3] da Ahmedin milki, nehir ve kanal ve vakf ile mahdut ve ziraate elverişli toprağın hepsini.

12 — Lârendeye tabi koy mevkiinde ziraate elverişli olup Hatice Hatun binti Emirahur Yusuf (خديجه خانون بنت امير اخور يوسف) milki ve ؟ جولى denilen yer ve Mukbilül Muhammedî (مقبل المهدى) veresesi milki ve nehir ile mahdut arazinin hepsini.

13 — Lârende de Kadı Makberesinde iki taraftan yol ve iki taraftan hâli arazi ile mahdut olup Hacı Yusuf'a nisbet edilen bağın cümlesini.

14 — Lârende kurbinde kâin ve aşağıda zikredilecek olan aynı vakfa ait (Bekirece) değirmeni ile beraber Hacı Alâüddin oğlu bağının hepsini. Bu bağın iki tarafı yol ve bir tarafı Beybağı, bir tarafı Mukbilül Muhammedî ve Hacı Beği (حاجى بى) milkleriyle tahdit edilmiştir.

15 — Lârende de Yeni Köprüye yakın ve iki tarafı büyük nehir, üçüncü tarafı nehrin yatağı ve dördüncü kısmı yol ile mahdut ve (Bekirece بىراجى) denilen değirmenin nısıf hissei şâyiasının hepsini.

16 — Lârende'de bir tarafı yol ve bir tarafı Sucuk denilen dere yatağı ve Gazi tarafına akan büyük nehir ve Matar oğlunun milki ile mahdut ve Hacı Değirmeni denilen değirmenin nısıf hissei şâyiasının tamamını.

17 — Lârende'de İmaret karşısında üç tarafı bu imarete mülâsık ve bir tarafı Mukbilül Muhammedî veresesinin milki ile mahdut köylerin cümlesini.

18 — Konya şehri ovasında Saraçlar [4] ve Afşar [5] köyleri ve Melike mezreası ve mescidli Salur [6] köyü hudutlarile mahdut (Viranlı Salur) diye [7] maruf köyü.

[1] Beyşehir kazasının kırelî nahiyesinde köy,

[2] Emeksuvan nefsi Lârende kasabası mahallelerinden (Karaman mücmel defteri No 548).

[3] ؟ كدمكى؟ دامدا؟ كردلسون köylerinin ne isimlerini okuyabildim ne de mevkilerini bulabildim.

[4] Konya merkez nahiyesinde Saraçoğlu köyü var.

[5] Afşar; konya ovasında bu isimde köy yok. Hadım ve Beyşehir merkez ve bir de Çumranın Dinek Nahiyesinde Afşar Köyü vardır. Bu, sonuncusu olmalı.

[6] Vakfiye ile Karaman mücmel ve mufassal defterlerinde Konyada gösteriyorsa da (548 mücmel ve 871 mufassal defterler) şimdi bu isimde köy yoktur.

[7] Keza: Viranlı Salur da öyledir.

19 — Beyşehir köylerinden Ertaş ارتاش? Kanlucaöz? Obruk [1] ve Köşk [2] aralarında müşterek hudutlarla mahdut Balkanda köyünü [3].

20 — Beypınar, dostbeği? دوست بېی? Çadırağaç [4] ve Obruk ile tahdid edilmiş olan Umranlar köyünü [5].

21 — Beyşehirine giden ve eski nehir ve Kurupınar [6] ve kısmen Kayapınar [7] ile mahdud Işıkpınar [8] köyünün hepsini.

22 — كنجلو diye maruf olan yerde (Mut) a (Mut kazası)tabi Gökşu ve كنجلو nehri ve dağ ve كرجو [9] köyü hududu ile çevrilmiş olan Şemsüddin [10] köyünü vakfetti.

Yukardanberi mikdarı ve hudutları yazılan ve vakfa tahsis edilen emlak ve arazi bu suretle bir bir sayıldıktan sonra şu suretle tescil edilmişlerdir:

Bu söylenen şeylerin ve mufassalan sayılan hamamlar, akarlar, çiftlikler ve tarlaların cümlesini, tevabi توابی, levâhik لوائح, rüsum ve arazi sakinleri [11] ve ovaları, dağ, mer'a, ağaç ve nehirleri, taşları, sarp yerleri, yollarile vesair edevatı ve kapıları ve kilitleri ve suları, cetvelleri ve bilûmum âletleri ve ana dahil ve hariç beraber ve ayrı herbir hakkı vakfetmiştir. Bunlar satılmaz, bağışlanmaz, rehin edilmez ve mirasa girmez.

* * *

[1] Beyşehir Kazasında böyle bir köy olmayıp şimdi Konya merkez kazasının Zıvarık nahiyesindeki Obruk köyüdür.

[2] Köşk; Beyşehir kazasının Kireli nahiyesinde köy.

[3] Balkanda; Beyşehirinin kireli nahiyesi köylerinden.

[4] Beypınar, Dostbeği? Çadırağaç mevki ve köyleri gerek eski vesikalarda ve gerek şimdiki eserlerde yoktur.

[5] Karaman Eyaleti mufassal tahrir defterinde Umranlı ismiyle Beyşehir köylerinden olarak gösterilen köydür.

[6] Bozkır merkez nahiyesindeki kuruçay acaba bu mudur?

[7] Bozkır merkez nahiyesinde bir köydür.

[8] Işıkpınar; Karaman mücmel defterinde Muranlı nahiyesine tâbi bir köydür.

[9] Mut kazasının Sarıkavak nahiyesinde Görkci köyü ile alakadar mı?

[10] Şemsüddin köyünün diğer ismi Evren olup Mut köylerindedir.

[11] Eski arazi taksimatında köy halkı ıktâ = اقطاع yani Timar, Ziamet, Has ile vakıf ve milkten hangi kısımda eküp biçiyorsa oranın malı olup birisinden diğerine gidemez. Yani, vakıf köylerde çalışan köylü timarlı Sipahi hizmetine giremezdi. Bundan dolayı vakıf yapılırken o milkte bulunan köylüler köy arazisinin vakf olması sebebiyle bu defa vakıf hizmetine nakl olunmuşlardır. Osmanlılarda köylü tabakasına dair ayrı bir tetkikte bunu anlatacağız.

Vakfın mütevelliliği :

Vakıf sahibi Karamanoğlu İbrahim bey, sağ olduğuca mütevellilik kendisindedir. Kendisinden sonra nesli münkariz oluncıya kadar evlâdının içinden en ziyade salih olanına ve ondan sonra evlâdının evlâdının aslahına صلح verilmesini ve eğer nesli münkariz olursa zamanın hükümdar ve kadısının, vakfa emin ve dindar bir müteveli koymasını şart koydu.

Vakfın geliri nasıl sarfedilecek ?

Vakfın iratlarından hâsil olacak varidat, evvelâ imaretin tamir ve termimile noksanlarının ikmaline sarfedilecek, saniyen, hamamların, değirmenlerin, sair akarların muhafaza ve bekasına ve menafiinin devamına hasrolunacak ve bundan geri kalan kısım vazife sahibi olan imam ve müezzin ve Kur'an okuyanlar ile imaret hademelerine verilecektir. Bundan sonra geri kalan varidat umumen ahali ve fıkaranın ve gelen ve gidenlerin yiyeceklerine sarf olunacaktır.

Kaç kap yemek pişecek ?

Yemek çanaklarının adedi her yemek pişşte (gerek havas ve gerek avama) yemek yiyenlerin az ve çokluğuna göre en aşığı yüz, en yukarı iki yüz olacaktır. (Demek ki her gün asgari yüz ve azami iki yüz kişiye yemek verilecektir). Yemek günde iki defa verilecek ve ihtiyaç hâsil olursa iki övünden de fazla olacak.

Varıdattan artan para ne olacak ?

Taam طعام tertibatından fazla varidat kalacak olursa bu para vakfa diğer bir irad alınmak için müteveli nezdinde hıfzolunacaktır. Tâki gelimli bir mülk tesadüf ederse alınsın.

Vakfın müstahdemini ve maaşları :

Vakıf sahibinin şöyle bir şartı daha vardır: Dârülhuffaz (دارالخطاب) da Kur'an okuyacak kimseler on iki kişi olacak; bunlardan on iki kişinin herbiri için hersene iki yüz yirmi beşer dirhem gümüş akçe verilecek, bu on iki kişinin biri imarete imam olup ahaliye beş vakit namaz kıldırarak, imam bu işe ehil ve namaz meslelerini ve buna müteferri مرفوع şeyleri bilecek ve aynı zamanda Hanefî mezhebinden olacak. Diğer de mescitte beş vakitte müezzinlik edecek ve bu da namaza ait şeyleri bilen ve Hanefî mezhebinde olan bir âlim olacak.

Eğer imam gerek şer'an ve gerek örfen bir mâni dolayısıyla imameti yapamıyacak olursa yerine imamlığa salâhiyeti olan biri

vekil olacak. Bu vekâlet işi, darülhuffaz'da Kur'an okuyacak hafızlarla müezzine de şamildir.

İmam olan zat, imamet vazifesinden dolayı her sene iki yüz yirmi beş dirhem (gümüş) akçe ilâvesile dört yüz elli dirhem alacak [1], müezzine de ezan okuma vazifesinden dolayı - Kur'an okuduğu için yukarda imamın aldığı gibi iki yüz yirmi beş dirhem aldığından başka - senevi yüz elli hâlis gümüş akçe verilecek ve evvelce aldığı 225 akçenin ilâvesile senede üç yüz yetmiş beş akçe verilmiş olacaktır.

Diğer Kur'an okuyacak on kişiden her biri imârette Dârülhuffaz'da toplu olarak her biri Kelâmullah'dan الله üç cüz okuyup böylece her günde otuz cüz okumak suretile bir hatim edecekler ve sevabını vâkıfa hediye eyliyeceklerdir.

Vakfın mütevellisi hizmeti karşılığı olarak vakfa ait bütün hasılâtın ziyâde ve noksansız olarak öşrünü عشر alacaktır.

Yukarda miktarı yazılan Dârülhuffazdaki on iki okuyucudan bir tanesi bu hayratın şeyhliğine (Kethüdalık) tayin edilmiştir. Bu şeyhe her sene 750 dirhem temiz gümüş akçe ve her sene şehir mudı [2] ile otuz mud د. hintai seyfiye tahsis edilmiştir.

Yine Dârülhuffazdaki on iki kişiden birisi de tefsir ve hadis okunmak için Müderris tayin edilmiştir. Bu müderris Kur'andan üç cüz okuduktan sonra ders verecek ve hersene hâlis gümüş akçe olarak 375 akçe alacaktır.

İmârette yemekleri pişiren aşçıya hersene on mud buğday ve üçyüz dirhem gümüş ve ferraş denilen nezafet ve süpürmeğe memur olan süpürücülere de hersene yirmi mud buğday ve dört yüz elli dirhem gümüş ve iki kapıcıya ve yemek levazımâtının muhafızı olan kilerciye senede yirmi mud buğday ve altı yüz dirhem hâlis gümüş ve mumlarla, çanak ve asma kandilleri yakan kandilciye senevi 225 dirhem gümüş tayin ve tahsis edilmiştir.

İmâretin demirbaş eşyası:

İmâretin demirbaş olarak altısı büyük olmak üzere otuz parça kilim, yaygı ve halı seccadeleri ile bunlardan başka dört adet bakırdan yapılmış büyük kazanı ve yine bakırdan yapılmış dört çöm-

[1] İmamın iki vazifesi var; biri Dârülhuffaz'da hergün üç cüz kur'an okuyup ana mukabil senevi 225 akçe ve imamlık dolayısıyla de senevi yine 225 akçe ki mecmuu 450 akçe alacaktır. Müezzine de iki yerden senevi 375 akçe para verilecektir.

[2] Mud Zahire ölçmek için eski bir ölçek olup muhtelif islâm Memleketlerinde miktarı başka başkadır; Anadolu'da 20 İstanbul kilesi bir Mud olarak kabul edilmiştir.

lek ve Behrâni ismi verilen iki kabı **ق** ve yine bakırdan yapılmış elli sahan ve elli bakır çanak ve dört piyesuz yani yağ tavası ve dört kefgiri ve beş aded de yasdık ve döşekten mürekkep eşyası vardı.

Mütevelli'nin vazifelerinden bazıları ve müstahdemler hakkındaki maddeler:

Mütevelli daimi surette vazife sahiplerini kontrol edecek ve onların vazifelerini yapıp yapmadıklarını araştıracaktır.

1 — Mütevelli, bu hayrâtın Şeyhi yani kethüdası, imam, müezzin ve hafızların vazife ifa edip etmediklerine bakacaktır. Bunların, vazifelerinde tekâsül gösterdiklerini göreceğ olursa birinci defa olarak kendilerine nasihat edecek, eğer bu nasihatı tutmıyacak olurlarsa vazifelerini yapmadıkları günlere âit kıstelyvem yapacağını söyleyüp anları korkutacak eğer bu da müessir olmazsa bilfiil gündeliklerini kesecek ve bununlada mütessir olmadıklarını görünce yerlerine diğelerini tayin edecektir.

2 — Keza müstahdeminden Ferraşlar, Kapıcılar hakkında da yukardaki gibi muâmele yapılacaktır. Ferraşın vazifesi imâretin kapılarını, musallâsını odalarını ve sâir yerlerini süpürüp süprüntüyü atmak ve imâretin bütün yaygılarını ve hasırlarını vaktü zamaniyle güzelce yaymaktır. Kapıcılar ise hergün kapıları açıp kapamak ve imâretin eşyasını hırsızlardan muhafaza etmek olup gerek ferraş ve gerek kapıcıların bu vazifelerini yapmadıkları görülürse haklarında cezaî muamele yapılacaktır.

Mütevelli, vazifelerini gören, işine muntazam olarak devam eden ve ceza görmiyen, tekdir işitmiyen müstahdemlere karşı nazik, terbiyeli ve hayırhâh olacak ve bu gibileri kat'iyen incitmiyeğektir.

İmârete konuk olan Âlim ve Şeyhler hakkında:

Eğer imârete âlim ve şeyhlerden ulu misafirler gelecek olurlarsa mütevelli anları güzel karşılayacak ve imâretin en mutena yerinde konduracak ve yemekleri ihzar için musareat gösterecek ve anlara, has simitlerle ikram edecektir. Bu suretle ziyafet üç gün sürecek ve Misafirlerin hayvanlarına doycak kadar yulâf ve arpa da verileceğektir.

Vakıf sahibinin koyduğu diğere şartlar:

1 — İmârette hizmet için mütevelli, şeyh, imam, müezzin ve sâir müstahdemlerin hepsi hüsnü ahlâk ve fazilet sahibi ve itimada lâıyk olanlardan seçilecek ve imârete sui istimal yaparak

müessesenin kapanmasına sebep olacak ahlâksız, hırsız zümreden adam getirilmeyecek.

2 — Berat (برات) ve Regaib (رجيب) gecelerinde imam, müezzin, müfessir ve hafızlara yukarıda miktarı yazılı âdatlarından ۳۰۰۰ fazla olarak o gece namazdan sonra herbirine birer Filori verilecek.

3 — Kur'anı Kerim okumakla muvazzaf olanlarla imam ve müezzin bulunanlara fıkara ve kimsesizlere Berat ve Regaib ve iki bayram gecelerinde elli batman helva pişirilip yedirilecek.

4 — Evkafın varidatından fazla kalacak miktardan veyahut varidatın artması dolayısıyla hâsıl olacak meblâğdan müstahdeminden maaşları kifayet etmeyenlerin maaşlarına zam yapılacaktır. Çünkü bu suretle hareket, vazife sahibinin işinde dürüst olup itminanı kalp ile çalışmasını icap ettirir.

5 — Mezraa (مزرعة) veya akarlar, müruru zamanla milk haline gelip vakıftan ayrılmak ihtimaline binaen Müteveli anları üç seneden fazla kiraya vermiyecek.

6 — Müteveli nazik ve müşfik olacak; imarete çalışan vazife sahibi ve müstahdemlerden sıkıntı içinde kalmış ve başka bir yerden para istikraz etmesi mümkün olmıyan adamların maaşlarını işlemeyen evvel verecek.

İmaretin eti ve ekmeği:

7 — Her gün sarfedilecek ekmeğin asgari yüzelli tane olacaktır. Ekmeğin her yirmi tanesi çarşı batmanile bir batman vezinde olacak ve en iyi cins buğdaydan ekmeğin yapılacaktır. Her günkü et çarşı ve pazar batmanile dört batmandır.

8 — Vakıf sahibi İbrahim Bey eğer bu imaret müruru zamanla sair şeyler gibi münhedim olacak olursa vakfın hasılatı ile tekrar bina edilmesini evlât ve yakınlarına (yani vakıfla alâkadar olanlara) vasiyet eylemiştir. Şayet bir daha yıkılıp yapılmak imkânı kalmazsa mevcut olan evkafın zahire ve hasılatının neslinden kalanlara verilmesini ve eğer neslinden de kimse bulunmassa akrabalarına ve anlardan da bulunmassa fakir ve kimsesizlere verilmesini tekit ile vasiyet etmiştir.

9 — Vakfiyenin bu son kısmında vakfının şartlarına riayet etmeyüp inkırazına sebep olan, hükümdar, kadı, müteveli ve saireye uzun uzadıya bed duâ (بددعاء) edilmekte ve vakfiyenin 835 senesi Şevval ayının iptidalarında tescil olunduğu yazılmaktadır.

Aynı senede vakfa yapılan ilâveler:

Karaman oğlu İbrahim Bey, yukardaki vakfiyesini tescil ettirdikten sonra aynı sene sonlarında vakfına aşağıdaki ilâveleri yapmış ve bunu birinci vakfiyenin altına ilâve ettirmiştir.

1 — Lârende'de Kızılcayük nam mahalde Hafız Mesut arazisi denilen ve cenuben Kirpascı Hacı Fakih milki şimalen Hanî vereseşi milki şarkan Balaban bin Abdullah-ül- Muhammedî (الامان بن عبدالله الحمدي) [1] ve Boynuyogun evlâdı milki ve garben nehir ile mahdut arazinin hepsini.

2 — Cenuben Paşa arazisi şimalen Mehmed bin Mukbil Ağa [2] milki şarkan nehir garben İskender vereseşi milkile çevrilmiş olan Ali Serraç arazisini.

3 — Kutlu [3] denilen ve cenuben حانسون [4] köyü hududu kısmen ۱۰۰ [5] köyü ve şarkan Gazi köyü (6) ve şimalen Sidirova [7] köyü çayırı ve garben ۱۰۰ [8] hududu ve kısmen ۱۰۰ köyüne [9] giden yol ve حانسون köyüne ait bazı arazi ile tahdit edilmiş olan ve Lârende mülhakatından bulunan köyü.

4 — Ve yine Gökceoğlu demekle maruf cenuben Sudun Ağa milki ve kısmen kâfir yeri denilen arazi ve şarkan Muratbağı sokağı şimalen Mehmed Beği bin Gökce milki ve garben mezkûr Mehmed Beyin bağı ile mahdut yerin hepsini.

5 — Keza lârendede imaret yanında Alâüddin Paşaya [10] mensup olup şarkan Büyük nehir şimalinde kısmen mezkûr imaretin vakfı ve kısmen Mustafa Bey milki ve garben müstevfi (Celâlüddin)nin vakfı cenuben küçük nehir arkasındaki Rahime Hatun vakfı ve kısmen Feridüddin vakfı ile hudutları muayyen bahçenin tamamını.

[1] Karaman oğlu Mehmed Beyin kölelerinden.

[2] Mehmed bin Mukbil ağanın aşağıda ismi gelecektir.

[3] Kutlu, Defterhane kayıtlarına göre Lârende kasabası köylerinden ise de mevkii bulunamadı.

[4] Karaman merkez kazasındaki Cenason kövü olmalı.

[5] Ne olduğu okunamıyor. Aynen yazılıdır.

[6] Gazi köyü; mufassal ve mücmel tahrir defterlerinde Lârende merkez kasabasına merbut köylerdendir.

[7] Karaman merkez kazası köylerindendir.

[8] Ne olduğu bilinemedi. Aynen yazılıdır.

[9] " " " "

[10] Alâüddin Paşa veledi Emelüddin (علاءالدين پاشا ولد امل الدين) diye Konya mufassal defterinde ismi geçer; Vakıfları vardır.

6 — Lârendede imarete vakfedilmiş olan Bezzazistan kurbinde kâin yirmi dükkân. Vakfiyede bu yirmi dükkânın hudutları ayrı ayrı tamamen gösterilmiş olup burada tekrar edilmedi.

Yukarda yazıldığı üzere bu ilâve vakıf 835 senesi sonlarında olmuştur. Bu kısmı teşçil ve vakfiyeyi tertip ve tasdik eden Karaman Kadıaskeri Emir Ali bin Emir Vahid (امير علي بن امير واحد) dir.

* * *

(870 Hicrî - 1465 Milâdî) senesinde vakfa ilâve:

İbrahim Bey fazla varidatla vakfa emlak ve arazi alınmasını birinci vakfiyesinde şart koymuş ve kendisi sağ olduğu müddetçe buna riayet etmiştir.

Bu sefer vakfiye tarihi (870 Rebiülâhır (ربيع الآخر) 1465 Birinci-kânun) olup halbuki İbrahim Bey bu tarihten bir buçuk sene evvel vefat etmiş olduğundan bu ilâvenin ona ait olmadığı hatıra gelir; Bu vakfiyenin sonundaki ibareden vakfedilen köyler ile çifte hamamların İbrahim Bey tarafından vakfedilip vakfa ilhak işinin vefatından sonra yapıldığı anlaşılıyor. Vakfedilen yerler şunlardır:

1 — İmaret mesalihine sarfedilmek üzere Lârende civarında ve فوي köyü deresinin alt tarafında olup şöhretine binaen hudut tayinine lüzum görülmeyen Dirvi [1] köyünün hepsini.

2 — Niğde mülhakatından Bor kasabasındaki kadın ve erkek-
lere mahsus hududu malûm ve muayyen çifte hamamların hepsini.

3 — Yine Niğde köylerinden Melegöbi [2] ve تيل سودسي [3] ve Nar [4] köyleri ve cadde ile mahdud Kürei Niğde tevâbiinden Enegü [5] köyünün tamamını vakfeyleyüp 870 Rebiülâhırının sonlarında teşçil edildi.

Bu ilâve kısmı da tesbit, teşçil ve tasdik eden Lârende Kadısı Ali bin Mehmed'dir. Burada vakfiye şahidi olarak Mehmed

[1] Divri'nin Lârende muzafatından Keş nahiyesine tabi olduğu Karaman Defterhane mufassal ve mücmelin de yazıyorlarsada yerini bulamadım.

[2] Melegöbi, Niğdenin Nevşehir kazasının nahiyelerindedir.

[3] تيل سودسي; Nevşehirin Melegöbi nahiyesinde Tile isimli bir köy vardır.

[4] Nar, Nevşehirin merkez nahiyesinde bir köy. Niğde merkez kazasının Misli nahiyesinde de Nar isimli bir köy vardır.

[5] Enegü veya Enegi; Defterhane Karaman mücmel defterinde İbrahim Beyin vakfettiği yerler zikredilirken Ürgüp kazasında gösterilmiş ise de bugün orada bu isimde bir köy olmayıp Enegi ismile Nevşehirin Melegöbi nahiyesinde bir köy vardır. Bu köy İbrahim Beyin hem Lârende ve hemde konyadaki vakfına aittir.

Çelebi bin Süleyman şah Çelebi, İmâm Mevlâna Abdüssamed عبدالصمد bin Hibetullah هبة الله, Mahmud ağa bin Abdullah ve Server Ağa bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah isimleri görölmektedir. Son üç şahsın kölelerden olduğu anlaşılıyor. Bunlardan vakfiyenin sağ tarafında ismi bulunan Server Ağanın İbrahim Beyin Veziri olan Server ağa olmasđ ihtimali vardır [1].

843 tarihli bir vakfiye ile vakfa ilâve :

İbrahim Beyin (843 Hicri Şaban - 1440 Birincikânun) tarihli vakfiye ile yine bu imâret vakfına yapđıđı ilâveler şunlardır :

Lârende kasabasında Bu Bekir Ece (بو بكر اجه) değirmeni diye meşhur değirmenin ön ve Gazi alpı köprüsünün üst tarafında olub şarkan cadde, cenuben imâretin evkafından Hacı Alaüddinzade bağı garben eskiden Bahaüddin Beği benilen bağ ve şimalen merhum imam Burhanüddini Bulgarı [2] Bağı ile mahdud Bebek namıyla meşhur ağaçlık arazinin hepsini birinci vakfiyesindeki şerait dairesinde vakfetmiştir.

849 tarihli ilâve :

Vakıf sahibi İbrahim Bey bu tarihten altı sene sonra vakfına yine ilâve yapmıştır. O da kendisine ait olup şöhretine binaen Hududunun zikrine lüzum görölmeyen Yeni Mağarada kâin Yeni Değirmenin tamamı ile yine Lârende de Hacı Celâl yolundaki bir tarafı yol ve iki taraftan vakıf ve Saruca Balaban Bağı ve Seydi milki ve mahalle ile mahdud arazinin cümlesi.

Bu ilâve kısmı da (849 Zilkade - 1446 mart) ında teşcil edilmiştir. Gerek bu vakfiyeyi ve gerek bundan evvel (843 H. - 1439 M.) tarihli vakfiyeyi tertib eden Lârende Kadısı Ali bin Mehmed, daha evvel yazılan (870 - 1465) vakfiyesini de tescil etmiştir.

Bu kısmın şahidleri çok olub miktarı takriben doksan kadardır. Baştta Alâiyeli bir âile geliyor. Anlarda علائيل Mustafa bin Mehmed Bey ile oğulları Mehmed ve Mahmud Beylerdir.

Vakfiye şahidleri arasında Mehmed bin Mukbilül Mütevelli [3], Kâtib Yusuf bin İdris, Mehmed bin Şeyh Mahmud, Şeyhül Meşâyih

[1] Konyada üç yerde çeşme yapan ve cüz (جز) vakfeden Server Ağa bu olmalı (Karaman icmalı, Hazinei Evrak vesikaları).

[2] Burhanüddini Bulgarı; Toros taraflarındaki Bulgarı Türklerindedir. o taraflarda bu isimde bir Türk aşireti vardır.

[3] Mütevelli Mehmed bin Mukbil ve Ali Paşa bin Mukbil ve Hamza bin Mukbil Ağa isimlerindeki şahıslar acaba kardeşmidirler? Mukbil Bey veya Mukbil Ağa Karaman oğlu Mehmed Beyin kölelerinden olan Mukbilül Muhammedi olmalı.

Mehmed Çelebi ibni Arif Çelebiyül Mevlevi شيخ المشايخ محمد چلبى بن عارف چلبى المرولى [1] nin isimleri daha iri yazılmıştır.

Diğer şahidler arasında tetkika şayan isimler vardır. Bunlardan bazılarını yazdığı münasib gördüm. Diğer isimler, vakfiyenin metninde tetkik edilebileceğinden yazmadım.

Nureddin bin Musa Paşa [2] Ali Paşa bin Mukbil, Elhaç Zağanos bin Abdullah, Sülâletül Ebtal (سلاطة الابطال) diye zikredilen Pir Ahmed bin Şadi [3] ve İlyas bin Gökçe [4], Sülâletül ekâbir (سلاطة الاكابر) diye anılan Mehmed Çelebi bin Halil Bey ve Seydi Ahmed bin Celâl Bey, [5] Ahmed Paşa ibni Mehmed Çelebi, Mehmed bin Mübarekşah, Sunkur Ağa bin Abdullah [6], Hatıb Mehmed Çelebi bin Elhaç Has Bey [7], Şair Hızır bin Mahmud [8], Şeyh bin Ali Paşa ettercemani الترتجاني, Çelebi bin Emirül Ekdişbaşı[9], Püser yahud Yüsr Çelebi bin Mahbub [yahud Mecnun] Çelebiyül Mutetabbib, Said Çelebi Kemalül mutetabbib, Ahmet paşa bin Şerefüddin - ül -mütetabbib[10] Babuk oğlu Edhem bin Ali paşa [11], Şeyh bin Kara Yakub [12], Seyyid bin Ahmed ibni Mehmed Çelebi ibni Davud Bey [13], Mahmud bin Mehmed Çelebi ibni Davud Bey, Kasım bin Mehmed

[1] Konya Mevlevihanesi postnişini ikinci Arif Çelebinin oğludur.

[2] Nurüddin bin Musa Paşa (753 H. - 1356 M.) senesinde vefat eden Musa Paşanın oğlu olduğu hatıra geliyorsa da arada doksan senelik bir uzaklık olduğundan şüphelidir; belki torunudur.

[3] Sülâletül Ebtal kaydinden kahramanlıkla meşhur bir aile evlâdından olduğu anlaşılabilir.

[4] İlyas bin Gökçe; bu vakfiyede daha evvelden Gökçe oğulları diye ismi geçen ailedendir.

[5] Karaman oğlu İbrahim Bey tarafından sefir olarak Osmanlı hükümdarı Murad II.'ye gönderilen Seydi Ahmet Bey belki budur. Ve yahut daha aşağıda yine şahitler arasında ismi yazılan Seydi Ahmet bin Mehmed Çelebi ibni Davut Bey olmalı (Münşiatı Feridun Bey, C. 1, S. 181).

[6] Sungur ağa, Niğdede camii ve konyada mesçit ve Darülhuffazı olan İbrahim Beyin kölelerinden Sungur-ül İbrahimi سونغور الابراهيمى olmalı.

[7] Mehmed Çelebi bin Elhaç Has Bey (804 H. 1401 M.) de Konyadaki Has Bey Dârülhuffazını yaptırmıştır.

[8] Hızır bin Mahmud'un İbrahim Bey devri şairlerinden olduğu anlaşılıyor.

[9] İgdişbaşılık; Osmanlılardaki Hadım Ağalığı demektir.

[10] Şahit olarak üç tabip ismi görülüyor.

[11] Ethem bin Ali Paşayı Babuki (ادم بن علي باشا بابوق) Sivas hükümdarı Kadı Burhanüddin Ahmedin tarihi olan Bezmü Rezm'de ismi geçen ve Ertana oğlu Ali Beyin zeycesini alan Babuk oğlu Ali Paşanın oğludur. Ali Paşa Mogol aşireti reislerinden olup Aksaray taraflarındaki Karahisarda otururdu.

[12] Şeyh bin Kara Yakup, meşhur âlimlerden İşraküttevarih اشراق التواريخ sahibi olup 838 - 1429 tarihinde Lârendede vefat eden Kara Yakub'un oğludur.

[13] yukarıki 5 numaralı Hamişe bakın.

Çelebi, ibni Davud Bey, Şeyh Hasan bin Emre Bey, Hüseyin bin Emre Bey, Hamza bin Mukbil Ağa [1].

Vakfa ilâve :

İbrahim Bey yukarda yazılanlardan başka yine imaretine vakıf yapmış ise de tarihi belli değildir.

1 — Zenbe diye meşhur olan Mandos kalesi nahiyesinde [2] bulunup Efres [3] ve Turlas [4] köyleri ve Tund [5] demekle meşhur eski harap kale hududu ile mahdud köyün hepsini.

2 — Örenler nahiyesinde İmsi [6] denilen ve Akdere ve Terkirçatı Sel Yatağı ve چلهكیڭ mevki ve Kurudere ile tahdid olunan köyün tamamını.

3 — Ve yine ayni nahiyede büyük nehir ve Gökçesu ve meşhur Edros dağı ile mahdud Bisa [7] denilen köyün hepsini.

4 — Lârende kasabasında Bağızade Çeşmesi önünde ve Fenârizade diye meşhur hamamının [8] on iki asıl sehminden Beşbuçuk sehminin hepsini.

5 — Lârende'de Zuzadi [9] köyünün alt tarafında, Huni gözlü Mahmud Değirmeni yarı hissesinin cümlesini.

6 — Kıran şehri nahiyesinde [10] Karavıran boğazı, ve Gökçeüyük [11] ve kimya oğlu [12] hududu ile ve Karakoçtaş ve Şikem

[1] Hamza bin Mukbil Ağa; yukarda ismi geçen Mukbilül Muhammedi'nin oğlu mudur?

[2] Mandos; Eregli kazasının merkez nahiyesinde köy

[3] Efres; Eregli kazasında köy.

[4] Turlas; Eregli merkez nahiyesinde köy.

[5] Tund; Eregli merkez nahiyesinde köy.

[6] İmsi; Ermenak merkez nahiyesinde köy olup diğer ismi örenler, yahut Evrenlerdir.

[7] Bisa; Ermenak merkez nahiyesinde köy.

[8] Bu hamama, vakfiyede ibni Fenari ve Karaman icmal defterinde ise Monla Fenari Hamamı deniliyor.

[9] Lârende merkez kasabasında Zosta isminde bir köy vardır. Bu isimde başka bir köy adına tesadüf edemedim.

[10] Kıran şehri; Bugün bu isimde bir köy veya nahiyeye yok. Miran şehri mazan şehri diye de mücmel ve mufassal tahrir defterlerinde de geçiyor ve vakfiyede de okunuş şüphelidir.

[11] Gökçeüyük; Belviran nahiyesindeki Göküyük köyüdür. İbrahim Beyin burada vakfı olduğu mufassal Karaman defterinde yazılıdır (H. E. Mevkufat. Def. sene 924- N. 871).

[12] Kimyaoğlu köyünün yerini bulamadım. Akşehirde bir kimya oğlu Ailesi oldugunu Rıfık Meric'in Akşehiri Mezar kitabelerinde görüyoruz.

adası [1] ile mahdud Kecikuyu demekle meşhur tarlanın hepsini.

7 — Kerizut كرزوت [2] köyünde olup iki tarafından Üveys bin Hızır ve Hacı ve Mustafa milikleri ve batıhe yani münhat arazi ile mahdud bağın tamamını.

8 — Ve Lârende de Kızıltepe kurbinde Arzıcedid demekle meşhur üç tarafı vakıf ve كدرمکسی köyüne giden yol ile mahdud arazinin cümlesini vakfeylemiştir. Bunlar da evvelki vakıf şerâiti dairesinde tescil olunmuştur.

* * *

İsfahanşah ibni Sıddık tarafından vakfa ilâve :

851 senesi Ramazanında tescil edilip İsfahanşah ibni Sıddık [3] tarafından İbrahim Bey vakfına ilâve edilen vakıflar şunlardır :

1) İsfahanşah kendi tasarrufunda bulunan Lârende kazasında Emeksun [yahud Emeksüz] köyünün alt tarafında İsâ ibni Ali Han ve Mukbil Ağa varisleri milki ve Sakiye denilen Çay ve Hızır ibni Bekir Bey veresesi milki ile tahdid edilmiş olan bütün araziyi,

2) Ve yine orada yol ve hıristiyan kabristanı ile ve ırmak ve Mesud veresesi milki ile mahdud Sadi Bey arazisi diye maruf olan arazinin tamamını vakfetmiştir.

Bu iki tarlanın tevliyet ve nezaretine Mehmed bin Musa ibni Bezirciyi tayin etti. Ve neslen bâde neslin نسل بعد نسل bunun evlâdının Mütevellî olmasını şart koydu. Mütevellîye İmaret sarfiyatından geri kalanın dörtte birini tevliyet hakkı olarak verdi; Bu kısımda Musa bin Hacı Ali Han, Sadüttin bin Mehmed, Emir ibni Musa Çelebi (Mütevellinin kardeşi), Ahmed Paşa ibni Hamza efendi, Ali bin Şeref, Beyazid bin Ali şahit شاهد olarak gösterilmiştir.

* * *

Vakfiyenin metnindeki hulâsaları yapıldıktan sonra Hazinei Evrakta mevkufatı denilen eski Defterhane kayıtlarından Karaman ve Rum eyaletleri icmal defterinde bu İbrahim Bey vakfına ait icmal kayıtlarını aşağıya naklediyorum. Bu kayıtlar vakfedilen yerlerle vakfın Onaltıncı asırdaki gelirini göstermektedir. Burada köy isimlerinin değiştiği de görülür.

[1] Karyei Şikem namı diğer Dereköy ismiyle Ereğlinin Aküyük nahiyesine tâbi bir köy olduğunu Karaman mufassalı yazıyor. Bozkır ve Seydişehir kazalarında da Dereköy vardır. Ereğlide şimdi böyle bir köy yoktur.

[2] كرزوت imlasiyle yazılan bu köyün yerini tayin edemedim.

[3] İsfahanşah bin Sıddık, İbrahim Bey zamanında maruf ulema evlâdındandır. Mevlana Sıddık develi karahisarda kadı olup Karamanoğlu anı tekâliften affetmiş, (939 No Karaman defteri) milk ve arazi vermiştir. Osmanlı hükûmeti de bunlara müsaadatta bulunmuştur.

اوقاف در ناحیه لارنده

EVKAF DER NAHIYEİ LÂRENDE

عمارت ابراهيم بك ابن قارامان در نفس لارنده

İmâreti İbrahim Bey ibni Karaman Der nefsi Lârende

Karyei
Ödül Oğlanı tâbii
Belviran. hasılı öşür
2700

Karyei
Kızılca, Hasılı öşür
675

Karyei
Göküyük Hasılı öşür
2550

Karyei
Emre tâbii Belviran
Hasılı öşür
5000

Karyei
Oarta viran tâbii
M. [Belviran] Hasılı
820

Karyei
Dudugümü tâbii kazai
Lârende Hasıl: 1650

Karyei
Üyülür tâbii Kazai Lârende
Hasıl: 1090

Karyei
Eranda tâbii Lârende
Hasıl: 2220

Karyei
Gafriyat mâa مع mezreai
Kızılkilise Hasıl: 6900

Karyei
İvrala tabii Lârende
Hasıl: 4290

Karyei
Mranlı an kazai Lârende
Hasıl: 2000

Karyei
Dirvi tâbii Lârende
Hasıl: 5080

Karyei
Keçikuyu tâbii Miran şehri
Hasıl nısıf öşür: 810

Karyei
Viranlusalur tâbii Konya
Hasıl: 2458

Karyei
Balsei mâa مع mezraai
Ömerabad Vaşakpınar
tâbii Mranlı
Hasıl: 4455

Karyei
Ramur tâbii Mranlı
Hasıl: 5430

Karyei
Zenbe tâbii Mondos an
kazâi Ereğli
Hasıl: 9250

Karyei
Engü tâbii Kazai Ürgüp
Hasılı nısıf malikâne 7487

Karyei
Şemseddin Ramdun
Tâbii Mut hasıl: 13241

Karyei
Kalınahur tâbii Belviran
Hariçten ekerler.

Karyei
Hamam, Sükker سر çeşme
der nefsi Lârende, yedi
sehm ve bir sehminin nısıf
öşrü 6766

Karyei
Hamam, Mevlâna Fenari
der Nefsi Lârende 11 se-
him من 12 مسمًا hasılı vakıf
fisene 2000

Nısıf asiyaB Beyece بك اچه
(بكر اچه) der Lârende fi S.
720

Miri cedid der m (yani Lârende)
fi sene 4140

Karyei imâret
fi fi sene 360

Bağçe
Duranmansur
fi sene 360

Bagat
5 kıt'a fi sene
1150

Hamamı Bor tabii Bağ imaret Hamam der Ereyli
 [عا ارقام ديوانيه دن 10] کت'ا في سene 1810 Niğde hasılı öşür fi sene 520 Münaziun fih
 nısf: 1650

Yekûn: 97652

İbrahim Beyin İmaret vakfının onaltıncı asırdaki gelirinin 97652 akçe olduğu görülüyor. Karaman mufassal defterinde bu imaret köylerinin halkı ve öşrünün miktarı isim sırasıyle ayrı ayrı gösterilmiştir.

*
*

Karaman oğlu İbrahim Bey bu imaret medresesi vakfiyesini tertip ve ilâvelerle tevsi ettikten sonra vakfettiği köylerin isimlerini muhtevi mermer taşa hak ettirdiği iki parça kitabeyi de imaret medresesi içindeki takın iki tarafında bulunan kapıların üzerlerine koydurmuştur. Bu kitabelerin fotoğrafleri eserin sonunda olup yazıları girift'tir. Sağdaki odanın kapısı üzerindeki sekiz satırlık kitabenin sureti:

- ۱ - وقف الامير المعظم
- ۲ - والسلطان المكرم ابراهيم بن محمد بن قرمان خلد ملكه
- ۳ - على مصالح هذه العمارة سبعين اسهم وعشراة
- ۴ - اخر من اسهم واحد من اصل اثني عشر سهماً من حمام سكر چشمه الكائن
بلارنده
- ۵ - بسيله كوى ونصف حمام باشا امام باب السر وجملة حمام چردقلو بغازى آلپي
- ۶ - وجملة ارض عقرب وجملة كرم ولد الحاج علاء الدين مع العمارة فيه ونصف
طاخونة
- ۷ - ابوبكر اجه ونصف طاخونة الحاج على ونصف خان وحول چلبى؛ وجملة
البزازية وجملة كرم
- ۸ - الحاج يوسف قريب قبر القاضى وجملة كرم خواجه لؤلؤ مع العمارة فيه
بناحية چقلوجه

Soldaki odanın kapısı üzerinde bulunup yukardaki vakfiye hu-lâsasının devamı olan kitabe:

- ۱ - ومن جملة الاوقاف
- ۲ - العمارة المنقلة التى فيها العمارة وجملة

- ۳ - القرب امامها وجملة الارض بامكسون وجملة ارض سراج على وجملة
 ۴ - ارض حافظ مسعود الكايتين بقزله يوك وجملة الارض بوادى فونى
 ۵ - قريب النيل وجملة قرية افرا و نصف قرية عقربات و قزل كلسه ودد كمى
 وارىداوتنه قشلاغى
 ۶ - وجملة قرية ويرانلو سالور كاينة بصحراء قونيه وجملة قرية قالك آخور
 وقزله كوى وقياحق وارته ويران (اورته ويران).
 ۷ - وكافر ارنى (öreni) و بيلجك وچبلاق و مزرعة اجه و بيلجك الاصغر
 وجملة قرية بالغنده من قرى بكشهرى
 ۸ - وجملة قرية عمرانلو وجملة قرية اشق بيكار وجملة قرية شمس الدين من قرى
 موت وفقاً صحيحاً لازماً [۱].

**

İbrahim Bey birinci vakfiyesini 835 Şevvalinde tanzim ettirir-ken yaptırmakta olduğu imaret medresesi de andan üç ay sonra biterek kapısının üzerine şu kitabe konmuştur:

- ۱ - مفتحة لهم الابواب [Kûfi]
 ۲ - هذا ذكر وان للمتقين لحسن مآب
 ۳ - نبى السلطان الافخم و الخاقان الاعظم مالك رقاب الامم مولى ملوك العرب
 والعجم واضع مراسم العدل والاحسان
 ۴ - هادم قواعد الجور والطغيان قاتل الزنادقة والمشركين قاهر الفجرة والملحدین.
 ناصر شرع و بشرع اندر زاقبالش نظام ناسخ شرك و بشرک آندر زيتغش
 اضطراب
 ۵ - تاج الدنيا والدين ابرهيم بن المرحوم محمد بن قرمان ضاعف الله اقتداره والى
 الخيرات ابتداره هذه العماره المباركة للصادرين و الواردين من اى طائفة
 كانوا من المسلمين فى شهر محرم الحرام سنة ست وثلثين وثمانمائه.

[1] Bu vakfiye hulâsasiyle asıl vakfiye Fotoğrafisi karşılaştırılmıştır. Tarih Encümeni Mecmuasının Sene. 3, S. 827 numaralı cüzünde çıkan bu kitabelerin bazı yerlerinin düzeltilmesi icab eder.

Onyedinci asırda ve Evliyaçelebinin gezdiği tarihte mamur olduğunu söylediği bu imaret medresesi kitabesini seyyah yanlış ve noksan kaydetmiştir. Aynı seyyah bu müessese hakkında: (Cümleden mamur ve mükellef Karamanoğlu İbrahim Bey medresesi bir minareli olub mamurdur (ve ayende ve revendeye kati mebzul bir imareti has ve âmdır), diyor [1].

Bugün harab bir halde mevcut olan bu İmaret Medresesinin bir çok yerleri tamire muhtaç olub hele türbe kısmı pek harab bir haldedir. Müzeyyen büyük medhali bakılmazsa bir kaç sene sonra Nefise Sultan Medresesi gibi inhidama mahkûmdur; kıymetli vali Bay Cemalin bu hususta Himmetini rica ederim.

Vakfiye ve İmaret Medresesi kitabelerini yazarak mümkün olan malûmatı verdikten sonra vakıf sahibi İbrahim beyin Hüviyetini ve hükûmeti zamanını anlatabiliriz.

* * *

İbrahim Bey zamanı:

Karamanoğlu İbrahim Bey, (805 H. - 1402 M.) tarihinde Timur Han tarafından kardeşi Ali Beyle beraber mahpus bulunduğu Bursa kalesinden çıkarılıp Karaman hükümdarı yapılan Mehmed Beyin oğludur [2]. validesinin adı İnci Hatun dır.

Mehmed Beyin babası Alaüddin Bey (800 H. - 1398 M.) tarihinde Konyayı muhasara ve zapteden kayınbiraderi Osmanlı hükümdarı Yıldırım Beyazid tarafından öldürülmüştü [3]. Mehmed Bey kar-

[1] Evliya Çelebi Seyahatnamesi C. 9 S. 313

[2] Mehmed Beyin lâkabı (824 H. - 1421 M.) tarihli vakfiyesinde Gıyâsüddin=امراءالدين ناصرالدين ناسرالدين de Nâsirüddin ناصرالدين ve Feridun Bey Münşâtında Şemsüddin شمسالدين olarak gösterilir.

[3] Tarihler, Alaüddin Beyin Yıldırım tarafından katlini 1391 senesinde gösterip 1402 senesine kadar arada on bir senelik bir hükûmet fasılası bırakıyorlar. Halbuki Yıldırım Beyazıdın Niğebolu Muharebesinde esir edip Karaman seferinde anın maiyetinde bulunan Münihli (Şilt Berker) in kendi hâtratına göre bu hâdisi Niğebolu Seferinden sonradır. Ve takvimi nücumun kaydine göre de vak'a (800 H. - 1398 M.) senesinde olmuştur. Alaüddin Beyin 1391 den sonra katledildiğini gösteren bir vesika da, Timurun Şam üzerine hareketinde anın himayesini kabul ile oğlu Emir Mehmed vasıtasile yardım edeceğini ve eğer Rum ellerine ve Osmanlı memleketlerine gelecek olursa bizzat kendisine iltihak eyleyeceğini bildir-mesidir (Bezmü Rezm, زم و زم S. 456). Timurun Suriye üzerine hareketi 1400 senesinde olduğundan Alaüddin'in 1398 de vefatından evvel böyle bir müracaatta bulunduğu anlaşılıyor. Bundan evvel bir müracaat hatıra gelemez. Çünkü Alaüddin'in yanlış olarak vefatı 1391 de kabul edilecek olursa daha otarihde Timur henüz İrani istilâ etmemişti. Bundan başka Bezmü Rezm زم و زم den de Alaüddin Beyin (799 H. - 1399 M.) da hayatta olduğu vazihan görüldüğünden (S. 496 - 524) Karaman oğulları tarihinin buna göre tashihi zaruridir.

deşi Ali Beyle beraber (Lârende - Karaman) kalesinde bulunduğundan Bayezit orayı da muhasara etmiş ve hayatlarına dokunulmamak şartile kendisine teslim olan hemşiresi Nefise Sultan ile Mehmed ve Ali Beyleri Bursaya göndermişti.

Timur, Karaman hükümdarlığına getirdiği Mehmed Beye babasının zamanındaki Karaman memleketlerinden başka Osmanlılara ait Beypazarı, Sivrihisar, Kırşehir, Kayseri, Hamit taraflarını da ilâve etti[1]. Mehmed Bey, diğer Anadolu Beyleri gibi himayesinde bulunduğu Timur Han namına Eğridir, Konya, ve Lârende şehirlerinde para bastırmıştır [2].

Mehmed Bey, Osmanlı Şehzadeleri kavgasında bunların herbiri ile ayrı ayrı münasebette bulundu. Çelebi Mehmedin Rumelide kardeşi Musa Çelebi ile uğraşmasından istifade ile Çelebi'nin dayısı ve müttefiki olan Germiyan oğlu Yakup Beyin memleketlerini istilâ eyledikten başka Bursaya kadar olan Osmanlı memleketlerini de elde etti; Bursayı tahrip ve kalesini muhasara eyledi; Fakat zaptına muvaffak olamadı; bu sırada Çelebi Mehmedin Musaya galebe çaldığını ve Anadoluya geçmek üzere bulunduğunu duyunca başka bir yoldan Karamana döndü.

Mehmed Bay, Germiyandan istilâ ettiği yerleri, Osmanlıların yardımile Germiyanlılara terke mecbur oldu[3]. Mehmed Bey, Bir müddet sonra oğlu Mustafa ile beraber Osmanlılara esir düştü. Bazı memleketlerini bunlara terkettikten başka [4] kuvvetli teminat da verdiğinden salıverildi [1415].

Mehmed Bey, Osmanlılara karşı icabında iştifade eylemek emelile Memlûk hükümdarı namına para bastırıp hutbe خطبہ okutmak suretile o hükümetin himayesini kabul etti; fakat Memlûklerden zaptedilen Tarsus meselesi dolayısıyla arada ihtilâf çıktı. Bir, mukabil taarruzla Mısırlıların eline geçen Tarsusu almak için Karaman oğlu Mehmed Beyle Ramazan oğlu ittifak ettiler ve bunun neticesinde burayı aldılar.

Memlûk hükümeti bu müttefiklere karşı Dulgadır oğlu kuvvetlerini sevketti, bundan başka Memlûk hükümdarı Meliki Müeyyed şeyh, oğlu İbrahim kumandasile Anadolunun bu kısımlarına kuvvet gönderip Karamanlıların elindeki Kayseriyi zaptetti, Kayseri

[1] İbni Kemal tarihi (Nuruosmaniye kütüphanesi, No. 3078, varak 111), ve meskûkât katalogu kısmı râbi Ahmed Tevhid.

[2] Eğridir'de basılan parası Tevhid Beyin matbu katalogunda, konyadaki sikkesi, merhum Ali Beyin koleksiyonunda, Lârendedeki parası ise müzededir.

[3] Kütahyada Germiyan oğlu ikinci Yakup Beyin Türkçe İmaret medresesi vakfiyesi için muracaat, (Tarih Encümeni mecmuası, sene. 1, S. 116) ve (Kütahya şehri).

[4] وقایع تورکانه (818 H) senesi vakayii arasında.

Dulgadır oğluna verildi; Niğde ile (Lârende = Karaman) da zapt edildiğinden Mehmed Bey Taşeline çekilmişti (822 H. 1419).

Bu muvaffakiyetler üzerine Karaman memleketleri memlûklerin himayesinde olarak Mehmed Beyin kardeşi Ali Beye verildi[1] Mısır kuvvetlerinin avdetinden sonra Mehmed Bey tekrar faaliyete geçti, müttefikî olan Ramazan oğlu İbrahim Beyle beraber Kayseriyi elde etmek için çalıştılsa da muvaffak olamadıktan başka Mehmed Bey, oğlu Mustafayı kaybetti ve kendisi de esir edilerek Kahireye götürülüp hapsedildi (1420). Bunun üzerine Karaman memleketleri Konya kalesi müstesna olmak üzere (kale Ali Beye teslim olmamıştı) Ali Beyin hükmü altına verildi [2].

Mehmed Bey (824 H. 1421 M.) iptidasında Meliki Müeyyed'in vefatı üzerine yerine geçen emir Tatar tarafından serbest bırakılıp deniz yolile Kıbrıs'a da uğruyarak memleketine gelmiş ve tekrar hükûmetini elde etmiştir. mevcut Vesikalara nazaran kardeşi Ali Beyin Niğdede hükûmetinde devam ettiği anlaşılıyor [3]. Ali Bey biraderi Mehmed Beyin gelmesi ve Osmanlıların Mehmet Beyin oğlu İbrahim Beye yardım eylemeleri üzerine Lârendeyi terk ile Niğdeye çekilmiş ve biraderinin vefatına kadar Niğde Hükûmetile iktifa etmiştir.

Mehmed Bey, Osmanlı Hükümdarı Çelebi Mehmed'in vefatını müteakip meydana çıkan ve Düzme Mustafa denilen Şehzade Mustafa ile Çelebinin oğlu ve genç hükümdar Murad II nin kardeşi diğer Mustafanın hükümdar olmak için yaptıkları harekâta, bu Mustafalara yardım ettise de arzusuna muvaffak olamadı. Bu karışıklık zamanında Osmanlıların elindeki Antalyayı almak için eski Antalya Beyi Hamid oğullarından Osman Beyle de ittifak etti; fakat bunların birleşmesine meydan bırakmayan Antalya Beyi Hamza, Osman Beyi bir baskında öldürmüş ve Antalyayı muhasara eden Mehmed Bey de bir gülle parçası isabetile maktulen vefat etmiştir (826 safer 26-1423 şubat).

Yukarda zamanını icmal ettiğimiz Karaman oğlu Mehmed Be-

[1] Arapça انباءالغمر 822 senesi zilhicce vakayiinde Niğde, Lârende, Lolova naibi saltanasi نائبالسلطنة Ali Beyden mektup geldiğini ve yine bu sene zilhiccesinin 27 sinde Kayseri, Konya ve sair Bilad Rum بلاد روم sahibi Mehmed ibni Karamanın bağlı olarak Kahireye geldiğini yazmaktadır. 1420 M)

[2] انباءالغمر (828 muharrem vakayiinde Ali Beyin, kardeşi Mehmed Beyin memleketlerini tesellüm eylediğini yalnız Konyanın karşı durduğunu ve Ali Beyin de Konyayı muhasara eylediğini yazar.

[3] Niğdede (Şah Mescidi kitabesi). Karamanoğulları hakkında vesaikı mahkûke (Tarih Encümeni Mecmuası sene 2 S. 760)

yin İbrahim, Ali, İsa isimlerinde üç oğlundan[1] ikisi yani İbrahim ve Ali, Beyler babalarının Antalya seferi esnasında yanında idiler, Mehmed Beyin maktul olmasını müteakıp askerın İbrahim Beye meylettiğini gören Ali Bey, Karaman ordusundan firar ile Antalya kalesi muhafızı Hamza Beye iltica etmiş ve o vasıta ile Edirneye gönderilmişti[2].

İbrahim Bey, babasının ölüsünü beraberine alıp Antalya ö-nünden sür'atle çekilmiş ve Lârendeye gelmiştir; fakat Mehmed Beyin sefahatle meşhur kardeşi olan Niğde Hükümdarı Bengi بیج Ali Bey, bir kısım Karaman ricalinin daveti üzerine Lârendeye gelip kuvvetli taraftarları vasıtasile hükümdarlığını ilân eylediğinden İbrahim Beyle kardeşi İsa Bey oralarda tutunamıyarak Osmanlı hükümdarı Murat II ye iltica ile yardım istemişlerdir.

Murat II İbrahim, İsa ve daha evvel kendisine iltica etmiş olan diğer kardeşleri Ali Beylere birer hemşiresini[3] verip bunlardan Aliyi Sofya Sancağına ve İsayı da[4] yine Rumelide başka bir sancağına tayin ederek kendi yakınında alakoymuş ve İbrahim Beye de icap eden yardımı yaparak bu sayede İbrahim Bey Karaman Hükümdarı olmuştu (827 H. 1424). Ali Beyin akıbeti hakkında malûmatımız yoktur. Bazı tarihlerde İbrahim Beyin hükümdar olduğu tarih 1424 den sonra gösterilmiş ise de[5] elimizdeki İbrahim Beye ait bir kitabe ile vakfiye bu tarihte hükümdar bulunduğunu bize göstermektedir.

Sarımüddin سارم‌الدین İbrahim Bey [6] Osmanlıların kendisine yardım etmesine mukabil babası zamanında Hamitelinden ve Beyşehirinden

[1] Aşık Paşa zade tarihi Sa. III) Şikârı ise Mehmed beyin, İbrahim. Alâüddin Halil, İshak isimlerinde 4 oğlu olduğunu yazıyorsa da İbrahim bey ile Alâüddin veya Ali ve İsadan başkası hakkında malûmatımız yoktur.

[2] Hammer Mehmed Beyin İsa ismindeki oğlunun da Antalya muhasarasında bulunduğunu yazıyorsa da doğru değildir (C, S, 183.). İsa Bey sonradan İbrahim Beyle beraber Osmanlılara iltica etmiştir. Heştibihişt هشت بهشت ve diğer eserlerin hepsi dediğimiz gibi yazarlar.

[3] Aşık Paşa zade tarihi sa. 107

[4] İsa, 830 H. 1427 M.] senesi sonlarında biraderi İbrahim ile yaptığı muharebede muvaffak olamıyarak Kahireye gelmiştir (وقایع توراتیه). belki bundan sonra Osmanlılara iltica eylemiştir.

[5] Bunu هشت بهشت ve Neşri'nin (830 H 1427 M) senesinde göstermişlerse de yanlıştır.

[6] Mısır menbaları lâkabının (Sârimüddin) olduğunu yazarlar. Paralarında lâkabı (Tâcüddin) ve (Rüknüddin) ve iki kitabede ise (Anamur'da kal'e ve Karaman'da İmaretî Medresesi kitabeleri) Tâcüddin'dir. Zaten elkabda (العاب) bir kat'iyet olmadığından gerek kitabe ve gerek eserlerde hükümdarların başka başka elkap ile isimleri geçmektedir.

Osmanlılara ait iken sonradan karamanlıların ellerine geçmiş olan yerleri yine Osmanlılara terk eyledi ve arada birde ittifak yapıldı. Osmanlılar bu aldıkları yerleri bir sancak itibar ederek Şarabdar İlyas isminde bir beye verdiler [1]. İbrahim Bey az zamanda bu misakı bozdu; hükümdarlığı elde etmek için istemiyerek Osmanlılara terkettiği yerleri istirdat için fırsat kollayordu; Rumlardan Venediklilere geçen Selâniği üçüncü defa zapteden ve bu suretle Avrupa kıtasındaki ülkelerini genişleten Osmanlılara karşı Sırp despotu ve anın vasıtasile Macarlarla ittifak etti.

Evrenos zade Ali Beyin (836 H. 1433 M.) da Macaristana yaptığı bir akında muvaffak olamaması Macar kiralına cesaret vermiş ve bu ittifak yapılmıştı [2]. İbrahim Beyin kendisi Anadolu da ve müttelikleride Rum elinde Osmanlılara taarruz eyliyeceklerdi.

İbrahim Beyin Beyşehrini alıp sancak Beyi Şarabdar İlyası esir ile Hamit elinde ilerlediği sırada müttelikleri olan Sırp ve Macarlarda Tunanın sağ sahilinde Semendire ile Orsova arasındaki güvercinlik [Glamboç] kalesini dövmeğe başladılar; fakat Rumeli Beylerbeyi Sinan Beyin yetişmesi üzerine Macarlar ve Sırp lar bozulup çekildiler (837 H. 1433 M.).

Rumelindeki bu muvaffakiyet üzerine Osmanlı kuvvetleri Karaman oğlu üzerine sevk olundu; bunlar Akşehirden başlayarak Beyşehri Seydişehri, Saiteli, Konya ve Karamanın iç elinden maada yerlerini zabt ettiler. Bundan başka Karamanlıların en ziyade itimat ettikleri Varsak aşireti üzerine de kuvvet sevk edip Bulgar dağlarına kadar ilerlediler Konya halkının Afyon Karahisara sürgün edilmesi emir olundu.

Bu tehlikeli vaziyeti gören Karaman oğlu İbrahim Bey, Karamanın en yüksek âlimlerinden olup bilhassa tefsir ve hadiste mütehasşis olan Mevlâna Hamzayı [3] göndererek sulh teklif etti. Osmanlı hükümdarı sulha yanaşmak istemedi yanında bulunan İbrahim Beyin kardeşi İsayâ Karaman Hükümetini vermek istiyodu; maiyeti kumandanlarının ve Mevlâna Hamzanın ricalarile [4] Osmanlılar-

[1] Hammer ve andan naklen Hayrullah Efendi Tarihleri Mirâhurbaşı Elvan Beye verildiğini yazarlarsa da (Hammer, C. 2, S. 183 ve Hayrullah Efendi Tarihi cüz. 7, s. 59) ben daha mevsuk olan Aşıkpaşazade ile Neşri'nin kayıtlarını tercih ettim.

[2] Tâcüttevarih, تاج التواريخ C. 1, S. 355.

[3] Şakayıkı Numaniye, شكايق لعنانيه S. 120

[4] Bihîştî tarihi, Mevlâna Hamzanın Mevlâna Celâlüddini Rumi evlâdından olduğunu yazar. Hayrullah Efendi, Mevlâna Hamzayı müteakıp sulh işini temin için Mevlâna evlâdından Arif Çelebi'yi de gönderdiğini beyan eder. Arif Çelebi bu tarihte hayatta olmayıp vakfiye şahitleri arasında ismi geçen oğlu Mehmed Çelebi vardı.

dan aldığı yerleri iade etmek ve bir daha ahde (عه) mugayir iş yapmamak şartile sulh yapıldı. Osmanlıların murahhası Behcetüttevarih بھجة التوارخ sahibi ve Murad II. nin musahiplerinden Şükrüllah (vefatı: 864 H.-1460 M.) idi. Bu muahede mucibince Osmanlılar, evvelce kendilerine ait olup İbrahim Beyin işgal ettiği yerleri istirdat ile Karamanlılardan zapteyledikleri yerleri iade eyleyorlardı (839 H.- 1435 M.) [1].

İbrahim Bey evvelce babasının esaretini intaç eden ve Memlûkler tarafından Karamanlılardan alınarak Dulgadır hükümdarı Nâsirüddin Mehmed Beye verilen Kayseri şehrinin, senede on bin altın vermek şartile kendisine verilmesini memlûklerden istemişti. Çünkü bu sıralarda Dulgadır oğlu, Memlûklerle mücadeleye başlamış ve tedip için üzerine kuvvet sevkedilmiş olduğundan İbrahim Bey bu vaziyeti fırsat bilmişti. İbrahim Beyin teklifi iptida kabul olunarak Halep Naibine o yolda emir verilmiş ise de bu sırada Kahire'ye gelen Dulgadır oğlunun zevcesi Hatice Hatun kocasının itaatini arz ile Kayserinin anahtarlarını teslim eylediğinden burasının tekrar Nâsirüddin Mehmed Beyde ipkasına karar verilmişti; fakat, bu emrin henüz Halep Naibine vâsil olmasına mebni Karaman oğlu İbrahim Bey Kayseriyi işgal etmişti. (Şevval 838 Nisan 1435) [2].

Kayseri'nin elinden çıkdığına müteessir olan Dulgadır oğlu, burayı tekrar elde etmek için Osmanlılara müracaat ile sabık Kayseri emiri olan oğlu Süleyman Beyi, Murad II. ye göndermişti (840 Cemaziyelevvel - 1436 İkinciteşrin). Osmanlı hükümdarı, Karaman oğluna karşı cenupta iyi bir müttefik bulduğundan bu teklifi hemen kabul ederek Süleyman Beye asker vermiş, bundan başka Tokat sancak Beyine de bu kuvvetlere iltihak ile Kayseriyi zapteylemelerini emreylemişti. Müttefik kuvvetler 1436 da

[1] Aşık Paşa zade, S. 119 ve 121; Bihışti tarihi, kütüpanemizdeki nüsha, (S. 70-71.) Osmanlı tarihleri Karaman seferinin bir at meselesinden dolayı yapıldığını yazarlar. Gûya Murat II. Selânik fethini Karaman oğluna tebliğ ederken Dulgadır oğlu tarafından Osmanlı hükümdarına gönderilecek olan iyi cins bir atın Karaman oğlu tarafından çaldırmasından dolayı bu atı da istemiş; İbrahim Bey Osmanlı elçisine bundan dolayı haşin muamele etmiş ve Osmanlı hükümdarına sövmüş ve bu hâdise bir harbe sebep olmuş. Bu harbin sebebi yukarda arzettiğimiz meseleden dolayıdır. Osmanlı tarihleri, Osmanlıların bundan sonra Dulgadırlılara yardım ederek Karaman oğullarile çarpışmalarını yazmıyarak iki mücadeleyi bir olarak göstermek suretile hataya düşerler. Eğer at meselesi diye bir mesele varsa o da Osmanlıların Karaman oğullarile az zaman evvel yaptıkları 1435 muahedesini bozmaları için zahiri bir vesileden ibaret olacaktır.

[2] Vakayii Türkmaniye, = وقایع تورکمانیه, hususi kütüpanemizdeki nüsha (838 H.) vukuatı arasında.

Kayseriyi almışlar [1]; bundan başka Osmanlı hizmetinde bulunan Karaman oğlu İbrahim Beyin kardeşi İsa Beyede ayrıca kuvvet verilerek Karaman memleketleri üzerine gönderilmişdi (840 Ramazan - 1437 Mart) [2].

Bu kuvvetlere mukavemet edemiyen İbrahim Beyden Akşehir de alınmış ve bu sırada vukua gelen bir harpte İsa Bey maktul düşmüştür [3]. Osmanlıların Dulgadır oğullarına yardımlarına mukabil, Memlûkler de Karaman oğluna muavenet etmişlerdir. Memlûk hükümdarı Meliki Eşref Barsbay, kendi hasmı olan Can Bey Sofi'nin, Dulgadır oğlu tarafından serbest bırakılması ve Osmanlı Dulgadır kuvvetlerinin birleşmesinden dolayı telâşa düşmüştü.

İşte Osmanlı kuvvetlerinin, Memlûk Sultanının hasmı olan ve Cenubi Anadolu'da faaliyette bulunan (Can Bey Sofi) ve Dulgadır oğluyla birleşmeleri üzerine Meliki Eşref Barsbayda Karaman oğluna yardım etmeleri için Şam Naiplerine (Beylerbeği) emir vermekle beraber kendisi de sefere hazırlanmakta idi [4]; fakat bu sırada İbrahim Bey Osmanlılarla sulh yapmış olduğundan Anadolu'da sükûn hâsıl oldu (840 Zilkade - 1437 Mayıs) [5].

İbrahim Bey bundan sonra beş altı sene Osmanlılara karşı hiçbir harekette bulunmadı. (846 H. - 1442 M.) tarihinde Macaristan'a akın yapan Türk kumandanı Mezid Beyin (Hermanştad) önünde şehit düşmesi ve anı müteakıp Kula Şahin Paşanın basiretsiz hareketi neticesindeki mağlûbiyet üzerine Osmanlılar aleyhine yapılan firenk ittifakına Karaman oğlu İbrahim Bey de dahil oldu. İbrahim Bey, Bizans İmparatoru vasıtasıyla Macar kiralına müracaat ederek anı Rumelide ilerlemeğe teşvik etti [6].

Bu yeni Haçlılar (Semendire) yi alarak Alacahisar, Şehirköy ve (Niş) i yakıp halkını esir ettikten sonra Sofya üzerine yürüdüler. Bu sırada Anadolu'da vaziyeti müsait gören ve buralarda Osmanlı kuvveti bulunmamasından istifade eden Karaman oğlu,

[1] Kayserinin sonradan yine Karaman oğulları eline geçmiş olduğunu İbrahim Beyin oğlu Pir Ahmed Beyin Kayserideki 870 H. - 1465 M. tarihli kitabesinden anlıyoruz (Kayseri şehri, S. 129).

[2] انباءالغمر في انباءالغمر [ابن حجر] 840 hicret senesi vukuatı arasında.

[3] Aynı eser, neşri tarihi, Vecizülkelâm fizzeyli alâ kitabûz - Zehebi وجزالكلام وجزالكلام وفى الذيل على كتاب الذهب، (ستخاوى)

[4] انباءالغمر ve نجوم زاهره 840 hicret senesi vukuatı.

[5] انباءالغمر 840 senesi vukuatı.

[6] Lûtfi Paşa Tarihi notları arasında (sayfa: 161) ve İbrahim Bey hakkında verilen fetva.

damadı Turgut oğlu Hasan Bey kumandasile [1] gönderdiği kuvvetler Ankara, Kütahya sancaklarile Bolvadin ve Beypazarı-na kadar olan yerleri istilâ ve tahrip ettiler [2].

Edirne'de bulunup Rumeli vaziyetini endişe ile takibeden Murat II. İbrahim Bey'e karşı evvelâ oğlu Amasya valisi Alâüddin kumandasile eyalet askeri sevk etmekle beraber arkadan kendisi de İbrahim Bey üzerine yürüdü, Karaman oğlu mağlup olarak çekildi; İbrahim Bey sulh istediğinden Rumeli vaziyetinin ehemmiyet kesbetmesi üzerine Osmanlı hükümdarı işi tathya bağlıyarak Edirneye döndü.

Karaman oğlu, zaten esaslı teminata bağlanmasına vakit kalmıyan sulha riayet etmedi ve Rumelide ilerliyen mütteliklerinin işlerini kolaylaştırmak için tekrar taarruza geçti [3]

İbrahim Beyin frenklerle beraber hareketini müslümanlıkla kabili telif görmiyen Murat II, islâm âlimlerine müracaat ile Karaman oğlu hakkında fetva istedi. Meşhur tarihçi ve yüksek bir mütebahhir olan Şâfiî mezhebi imamlarından İbni Haceri Askalanî, (شهاب الدين ابي الفضل احمد عسقلاني) (vefatı 852 H. 1448 M.), ve Hanefî mezhebi âlimlerinden Sadüddini Deyri (سعد الدين ديري) (vefatı: 867, H. 1462 M.) ile Abdüsselâmı Bağdadî, (vefatı bilinemedi), ve Maliki ve Hambeli âlimlerinden Bedrüddini Tenisi (محمد بن ناصر الدين احمد التنيسي) (vefatı 853, 1549 M) ve Bedrüddini (محمد بن قاضي ناصر الدين محمد) Bağdadî (vefatı; 857, H. 1453 M.) nin verdikleri fetva üzerine Karaman oğlundan pek acı bir intikam almağı kararlaştırmışdı. Filhakika verilen fetvaların üçü pek ağır idi. [4 ve 5]

[1] Tâcüttevarih. C. I, S. 371 ve Bihîştî tarihi.

[2] Bu vaka'yı Camiüddüvel ve (كتاب في بيان احوال المعائب والفرائب) 845 H. - M. 1441 senesinde ve Bihîştî ise bir sene sonra gösterirler. İkinci eser, İbrahim Beyin Germiyan vilâyetleri ile Bolvadin, Kırşehir, Beypazarı, Sivrihisar, Emirdağı, Karahisar, Kütahya Hamit, Ankara taraflarını vurdurduğunu yazar.

[3] Oruc Bey Tarihi S. 54, 55.

[4] Murat II' nin istediği fetvanın hulâsası şu idi: Bütün firenkler ittifak ederek Osman oğlunun memleketlerini zapt, Rumelideki müslümanları katil ve mallarını alıp oralara sahip olmağa kasdetmişler, Osman oğlu bunu duyup bütün memleketinin askerlerini toplayarak bunlara mukabeleye ve firenkleri islâm ülkesine sokmamağa hazırlanmış iken Karaman oğlu bu tehlikeli vaziyeti bildiği halde İstanbul Rum İmparatoru ile mektuplaşarak iki taraftan sıkıştırmak suretiyle İbni Osmanı ortadan kaldırmağa azim etmişler; işte bu suretle düşmanın islâm beldelerini istilâsına yardım eden ve Osman oğlunu düşmanı müdafaasından alıkoyan Karamanoğlu hakkında katil mi vacibdir, yoksa muzır maksatlarından vazgeçirmek mi lâzımdır? Bu ef'alden dolayı şeriaten hariç olup kanı heder edilir mi? Tarzındadır. Fetvaların fotoğrafisi eserin sonuna ilâve edilmiştir.

[5] Firenklerle beraber, Osmanlıların üzerine yürüdüğünden dolayı musahiplerinden birinin İbrahim Beyi muahaze ile ağır söz söylediğini Lûtfi Paşa Tarihi yazar (S. 107)

Şafii Kadil Kuzatı (قاضي القضاة) Şeyhülislâm Şehabeddin Ahmet bin Hacerül Askalânî bu hususta muhtelif edille ile Karaman oğluna karşı mukateleye kadir olanların durmayup anıyla harp etmelerinin vacip olduğunu söyleyerek İbrahim Beyin deminin heder olduğunu beyan ediyor. Abdüsselâmı Bağdadî ile Bedrüddini Hanbelî, ve Bedrüddini Tenisi de katledilmesi lâzım geldiğini söylemişler ve Osmanlı kadılarından Amasyalı Abdürrahman bin Mehmed'i Muslihî (عبدالرحمن بن محمد مصلحي) de bunlara iltihak eylemiştir.

Hanefî Kadil Kuzatı Sadüddini Deyrî ise Karaman oğlunun yapmış olduğu bu fenalıktan dolayı kendisi tevbe ile hakka rücu eder ve bundan başka frenklerle harp eden Osman oğluna askerile yardım eylerse tevbesinin kabul olunacağını, aksi takdirde dünya ve ahirette rezil olup husran içinde kalacağını beyan etmektedir.

*
*
*

Halkondil'in yazdığı gibi iki ateş arasında kalan Osmanlılar kuvvetlerini ikiye ayırmak suretile Rumelide zayıf düşmüş ve ikinci Murat Bey, Anadolu vaziyetini kurtarmak için Macarlarla sulh yapmağa mecbur olmuştu [1]. Murat II. 15 Temmuz 1444 de Sekedin muahedelerini imza eder etmez Rumeli kuvvetlerini ve kendisine tâbi hıristiyan askerlerini beraberine alarak süratle ve aynı zamanda amansız bir şiddetle Anadoluya geçip Karaman oğlu üzerine yürüdü[2].

Osmanlı Hükümdarı almış olduğu fetvalarla İbrahim Bey ve Karaman memleketlerine karşı pek şedit davranmağa karar vermiş ve anın müslümanlık namına izalesi lâzımgeleceğine iman etmişti. Murat II bu kanaatle yürüyerek İbrahim Beyin Osmanlı memleketlerine yapmış olduğu fenalığın [3] birkaç mislini yaptı.

[1] Halkondil (Roma İmparatorluğunun sukut ve Türk İmparatorluğunun teessüs ve teşekkülü Tarihi), 1632, Paris tab'ı, S, 138.

[2] Murad II'nin Karaman Oğlu üzerine bu defaki yürüyüşünün tarihi ve zamanı karışıktır. Neşri, Tacüttevârih, Heşt Bihişt, Âl, Solakzade, Bihiştî, tarihleri Karaman oğlu üzerine yapılan bu seferin frenklerle yapılan ve Sekedin Muahedesiyle neticelenen harpten evvel olduğunu yazarlar. (eserinin daha yukarsında tenakuza düşmekle beraber) Halkondil ile (S. 138) Lûtfi Paşa tarihleri ve Dukas bu Karaman seferinin musalâhadan sonra yapıldığını beyan ederler. Oruc Bey tarihi ise en doğru olarak Karaman oğlunun Sekedin muahedesinden evvel ve sonra yaptığı iki taarruzuna karşı Murat II nin de iki seferini yazar. Karaman Oğlu İbrahim Beyin bu harbi müteakıp Osmanlılarla akdettiği muahede metni de son Karaman seferinin Sekedin Muahedesinden sonra olduğunu ima etmektedir.

[3] (Bu taraftan Karaman oğlu işittiğim dayısı [yani Frenkler] ehli islâm leşkerini sınımış; gayet ferah oldu. yürüdü. Emir dağının yaylâya gelen ilini urdu, müslümanların oğlanına ve avratına fesatlar etti. Sürdü, Beypazarına vardı, Anı dahi andan beter eyledi. Elhasıl ayağı basdığı yerde ettiği işi hiç kâfir et-

Karaman oğlu memleketlerine giren Osmanlı ordusu, geçtikleri yerleri taş taş üstüne bırakmayacak derecede tahrip ettiler. Bundan başka ırz ve namusa tasallut suretile envai şenaati yaptılar[1]. İbrahim Bey Taşeline kaçtı. Kendi zevcesi ile veziri Server Ağayı sulh akti için gönderdi. Server Ağa çok yalvardı. Evvelki hatasında methaldar olmayıp bu defaki hareketine de kat'iyen rızası olmadığını ve bu son hâdisenin Turgut oğullarının tahriki ile olduğunu beyan ederek [2] sulh aktine muvaffak oldu. Zaten Rumeliden gelen haberler fena idi; Papanın teşviki ile frenklerin Sekedin muahedesini yırttıkları haber alınmış olduğundan Murat II sulha muvafakat etmişti.

İbrahim Beyin, Osmanlılarla yaptığı bu muahede metni açık türkçe ile olup onbeşinci asrın ilk yarısına ait kıymetli vesikalardandır. (سوكندنامه) ismi verilen, Muahedenamenin metni aynen şöyledir [3].

Sevgendnâme—[Ahdnâme]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَشْهَدُ وَكُنْتُ بِهٖ شَهِیْدًا وَاَوْفُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عٰهَدْتُمْ وَاَلْتَفَضُوا الْاِیْمٰنَ بِعِدِّ تَوْكِیْدِهَا وَفَدَجْعَلْتُمْ
 اللّٰهُ عَلَیْكُمْ كَفِیْلًا - el-Kara-
 manî, elümi [elimi] Tanrı kelamına koyup sıdk صدق ve ihlâs ile bila hile vela istisna and içüb iderümki والّٰهُ وَاللّٰهُ وَتَاللّٰهُ الطّٰلِبُ الْمَطْلُبُ الْمَدْرِكُ الْمَهْلِكُ الْحَىُّ الْقَیُّوْمُ
 bu tanrı kelâmı hürmetiçün ki Muhammet Mustafa'ya selâvatullâhi aleyhi ve selamihi (صلوات اللّٰه علیہ وسلامه) Cebrail vasıtasıyla nazil oldu. Merhum ve mağfûr Mehmed Han

medi). Âşık Paşazade Tarihi, S. 129.) Âşık Paşazadenin ehli küfre mûin olmasından dolayı (O demde ehli islâm küfrüne hükmetti) demesinden hakkında alınmış olan Fetvâya ima etmiş olması muhtemeldir.

[1] Vilâyeti Karamânı şöyle urdular kim köylerini ve şehirlerini elek elek ettiler, harap ettiler, Karaman oğlu kaçdı Taşa (Taşeline) girdi ve o yıl tr oğlan ve kız doğdu mechulülneşeb مجهول النّسب (Âşık Paşazade, S. 130).

[2] Server Ağa Konyada vakıfları olan zattir. İbrahim Beyin zevcesile beraber. Osmanlı ordusuna geldi; Server Ağa İkinci Murad'a (Karaman oğlu kenduye lâyıkin etti; Allah hazretinde yüzü kara oldu, sen bunun gibi etme) dediler. Murat; İbrahim Beye itimadı olup olmadığını Server Ağadan sorunca o da (evvelki hatasında bile değildim. Şimdiki hatasında rızam yoktu; Turgut oğullarından oldu) dedi ve kendisine teminat verdiğini de söyliyerek sulhü ait eyledi (Aynı eser, S. 130).

[3] Bu muahedename sureti Paris Milli Kütüphanesinde türkçe ilâve kitaplar arasında 660 numarada olup 55-56 yapraklı bir mecmuanın içindedir. Müellifi Kâtib Yahya bin Mehmed olup 889 senesinde istinsah edilmiştir. Bu çok kıymetli vesikayı Kurumumuz azasından değerli arkadaşımız Mükremin Halil İnanç'ın hususî kütüphanesindeki vesika defterlerinden naklettim. Kendisine çok teşekkür ederim.

Oğlu Murad Begün ve Oğlu Mehmed Begün Őerif nefislerine ve canlarına ve ırzlarına[1] ve dostlarına ve memleketlerine ve vilâyetlerine ve vilâyetlerindeki Őehirlerine ve kalelerine ve kuralarına (قوى-نرى) ve sınırlarına ve oturur raiyetlerine ve göçlerine ve beylerine ve vezirlerine ve sipahilerine ve kullarına ve etbâna ve eşyayına ve cemi taallükatlarına zâhiren ve bâtınan hiç vçhile düşmanlık etmeyim ve ettirmeyim ve etmek isteyene dahi Őerik olmayım ve muavenet etmeyim ve kimesne etmek dilese elümden geldiği kadar men مع ve def idem, Taksirlik etmeyim, dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olam ve devletlerine ziyan gelecek yerde olmayım ve mezkûr Murad Begün devletlerin ve rifatların dilemeyen düşmanlarına müslümanlardan ve küffardan ihfayile ve âşikâre adamım ve haberim ve mektubum varmaya ve mezkûr Murad Begün ve oğlu Mehmed Begün düşmanlarından ve bed endişelerinden bana gelen mektubların ve haberlerin aynile bildürem. Ve halklarından kimesne hain olub kalelerinden ve Őehirlerinden bana virürlerse almayım ve mezkûr Murad Begün ve oğlu Mehmed Begün kullarından ve etba اتباع kullarından ve kendulere müteallik olan vilâyetlerinden kimesnenin kulluğu veyanut Halayığı ve davarı kaçıp veya uğurlanıb benüm ilüme girürse buluna virem, özür etmeyim filcümle dostlarına dost ve düşmanlarına düşman olup her yıl bir oğlumu çerümla (Çeri = Asker) mezkûr Murat Begün hizmetine vireyim. Vallahi (والله) bu mezkûratta hiç veçhile nakzı ahd etmeyim ve ahdımı nakzedüb kefarete veremeyim ve verdirmeyim. Vallahi her Bâr nakzı ahd ettiğimce yemin benüm üzerime ola ve tallahi الله doğru and içtim hile ve istisna etmedüm, ve bu ahdden (عهد) muhalefetim ve tecavüzüm yoktur. Eğer edecek olursam vallah bu tanrı kelâmı bana ve evlâdıma garim olsun (والله على ماقول وكيل وهو حسبي ولم الوكيل).

Bu Sevgendnâme سوگندنامه ile İbrahim Beyin ne kadar sıkışık ve âciz vaziyete düşdüğü görülüyor. Bu ahddname yalnız Murat Beyle değil, aynı zamanda oğlu Mehmed Bey ile de akdediliyor. Şu halde Murat II, Sekedin muahedesini müteakıp oğlunu hükümdar yapmakla beraber kendisi henüz saltanattan çekilmiş vaziyette değildir; Kuvvetli ihtimalle bu muahedeyi müteakıp Manisaya

[1] Bu kayıt aşağıda da tekerrür ettiğinden Murat II ile oğlunun bu tarihte beraber hükümet ettiklerini anlarız. İhtimal Murat, oğlunu tahta iclâs ettikten sonra Karaman Oğlu üzerine gelip adam akıllı tedibettikten sonra Manisa'ya çekilmiŐtir ki Oruç Bey Tarihinin mütaleası da bunu teydideder.

çekilmiş olmalıdır. Karaman ođlu bundan sonra Osmanlı memleketlerine taarruz etmemeği ve Osmanlıların dostlarına dost ve dűşmanlarına dűşman kalmağı kabul ediyor. Bundan başka Osmanlıların gerek müslüman ve gerek hıristiyan dűşmanlarına gizli ve aşıkâr mektup yazmamağı ve haber ve adam göndermemeği de kabul ediyor ki bu, İbrahim Beyin Frenklerle gizlice muhabere etmesinden dolayı konulmuş bir kayd olacak. Bundan maada bir mühim madde de her sene oğullarından birisini asker vererek nöbetle Osmanlıların hizmetine göndermeği kabul eylemesidir ki bu da rehin demektir. Son kayıtlar İbrahim Beyin her hangi bir vesile ile işi kitaba uydurup nakzı ahd etmemesi için konulmuştur.

İbrahim Beyin bundan sonra bu muahede hilâfına hareket edip etmediğini kat'i olarak bilmiyoruz. Tarihler Murat II'nin Manisa'ya çekilmesini müteâkıb Bizans İmparatoru vasıtasile Macarlara adam gönderüp Murad'ın Manisaya çekilip zevk ve sefaya dalarak memleketi bir çocuk eline teslim eylediğini beyan ile anları harbe teşvik ederek Sekedin muahedenamesinin bozulması için teşvikatta bulunduğunu yazmaktadırlar [1].

İbrahim Bey belki pek sıkışdığı zaman yani muahedeyi imzalamadan evvel böyle bir müracaatta bulunmuş olabilir. Eğer muahedeyi müteakip böyle bir müracaatta bulunmuş olsaydı Murat II'nin Haçlılarla yaptığı Varna Muharebesinde kendisinin Anadolu'dan taarruza geçmesi lâzım gelirdi. Halbuki bu muharebede Karaman oğlu musalâhaya riayet ederek yerinden kımıldamamış ve Osmanlı hükümdarının vefatına kadar Sevgendnameye yani ahdnameye riayet etmiştir.

* * *

İbrahim Bey bir taraftan Osmanlılarla uğraşırken diğer taraftan cenubda Kilikya sahilinde Kıbrıs Kırallığına ait olan (Gorikos) müstahkem mevkiini [2] hücumla zabtederek bu suruitle frenklere, Anadolu kıyılarından ellerini çekdirmiştir (1448).

Suriye sahillerindeki Akâ [ك], Haçlı seferleri esnasında nasıl onlara mühim bir mahreç vazifesi görüyorsa burası da Anadolu'ya taarruz için ondördüncü asır haçlılarınca aynı vaziyette görülüyordu. Ve bundan dolayı Kıbrıs Kıralları burayı elde tutmağa o kadar ehemmiyet veriyorlardı.

[1] Aşıkpaşazade Tarihi, Nişancı, Tacüttevarih, Sahalif - ül - Ahbar. صحائف الاخبار

[2] Gorigos, muhtelif eserlerde Korgus, Kürko, Koriko, Kor, Kork, Kürk ve daha eski olarak (Kuriküs) isimleriyle de zikredilmektedir. Filip Dümezierin (Ondördüncü asır ehli Salibi). Bu mevki İçel vilâyetinde Göksu deresinin denize döküldüğü yer ile (Ayaş Köyü) arasında olup kale harabeleri vardır.

Bu Gorikos müstahkem mevkiini 1359 senesinde Kıbrıs Kralı Birinci Piyer elde ederek oraya yerleşmişti. Buna da sebep ora halkının Türkmenlerin tazyikından bunalarak orada barınmayacaklarını anlayıp Kıbrıs Kralına müracaat etmeleri idi. O da siyasi emellerine muvafık gelen bu teklifi derhal kabul eylemişti.

Bu müstahkem mevki Karaman oğlu memleketlerini daimi surette tehdit edecek vaziyette bulunuyordu.. Kilikya'ya inmek isteyen Karamanlılara burası bir takıntı idi. Bundan dolayı evvelden beri zaman zaman Türkmenler buranın işgali için hücum ediyorlardı. İbrahim Bey Bunu pek iyi takdir ettiğinden ilk fırsat zuhurunda burayı zaptetmiştir [1].

* * *

İbrahim Bey yukarda söylediğimiz gibi artık bundan sonra Murad II ile boy ölçüşmekten vazgeçmiş ve muahede mucebince ikinci Kosova muharebesi esnasında eski müttefiki olan Macarlara karşı Osmanlılara yardımcı asker göndermiş ve hattâ bu kuvvetler intizamsız ve techizatsız olduğundan Osmanlı hükümdarının infialini mucip olmuştur.

(855-1451 M) de Osmanlı tahtında vukua gelen tebeddül, İbrahim Beyi ümide düşürdü, Germiyan, Aydın ve Menteşe ailelerinden oldukları iddiası ile birtakım Beyleri Germiyan, Aydın ve Menteşe illerine saldırtan İbrahim Beyin kendisi de Antalya veya Alâiyeyi zaptetmek üzere o tarafa gitmişti.

Yeni Osmanlı Hükümdarı Mehmet II, Karaman Oğlu üzerine Anadolu Beylerbeyi Oğuz veya Ozguroğlu İsa Beyi göndermek istedise de Veziriâzam Çandarlızade Hail Paşa bunu az görüp işin ehemmiyetine binaen İsak Paşayı Anadolu Beylerbeyliğine tayin ettirip ileri sevketti[2]. Padişah ta arkadan yürüdü. Ordu Akşehir'e geldiği zaman Karaman Oğlunun müracaatı ve Osmanlı ricalinin tavassutiyle sulh yapıldı. İbrahim Beyin, kızını Osmanlı Padişahına vermek ve bazı yerleri terketmek ve her seferde kuvvetlerle hizmet eylemek üzere teklif ettiği sulh kabul edildi. Mehmed II sulh yaparak döndü[3]. Bu muahedede Osmanlı murahasası Kasaboğlu Mahmud Bey idi[4].

[1] İslâm Ansiklopedisi 1443 senesinde buranın İbrahim Bey tarafından zaptını yazıyor. Filip Dümezier ise 1448 i gösteriyor. Üç rakkamının sekize benzemesinden ileri gelmiş bir yanlışlık olmalı.

[2] Bihîştî : Tevârihi Âli Osman.

[3] Camiüddüvel, جامع الدول, Karamanlılar Kısmı. Aşıkpaşazade, Bihîştî İbrahim Beyden alınan şehirleri yazar.

[4] Âli, C. 5, S, 249; Tacüttevarih, C. 1, S. 416.

Osmanlı Hükümdarı, İbrahim Beyin tekliflerini kabul eylemişti, bununla beraber İbrahim Bey el altından kendisine müttefik aramağı ihmal etmedi. Bu defada Osmanlılar aleyhine Venediklilerle birleşmekte bir menfaat ümit etti.

*
**

Osmanlıların küçük Asyayı tedrici surette istilâları Venedik Cumhuriyetini düşündürüyordu. Hele İstanbulun Osmanlı Türkleri tarafından zaptı Venediklileri telâşa düşürmüştü. Çünkü Osmanlılar icabında kendilerine hizmet eden Cinevizlilere mütemayil idiler ve onlara müsaadatta bulunmuşlardı, İşte tam bu sırada Venedik sefiri (Gio Vanni Mocenigo) Karaman hükümdarı İbrahim Beyle bir muahede akdetmek üzere Konya'ya gelmişti (1453).

Bu muahedename zahiren bir ticaret ahnamesinden ibarettir; Hakikatte ise İbrahim Beyin Mukaveleye merbut mektubundan anlaşılacağı üzere müşterek bir düşmana karşı ittifakı havidir ve iham ^{بى} tarihiyle bundan bahsedilmektedir; bu müşterek düşmanın ise Osmanlılar olacağında şüphe yoktur. İbrahim Bey sırf bu maksatla Venediklilere ticarete vası imtiyazlar vermiş ve geniş müsaadeler göstermiştir.

Bu ticaret mukavelesine nazaran İbrahim Bey kendi hudut ve memaliki dahilinde Venedik tüccarlarından hiç bir vergi almamağı taahhüt etmekte ve fazla olarak kendi tebeasıyla Venedikliler arasında vukua gelecek ticarî muamelâta Venedik tartı ve ölçülerinin istimaline müsaade etmektedir; aynı zamanda Venedik Cümhuriyetinin her nerede isterse oraya hakkı kazayı haiz bir konsolos göndermesine ve tüccarlar memleket haricinde otursalar bile anlar için Venedik Hükümeti tarafından bir ticaret reisi tayinine icazet vermiştir [1].

*
**

İbrahim Bey, Fatihin Kastamoni, ve Trabzon seferinde oğlu kumandasiyle asker göndermiş ve Osmanlı hükümdarı İbrahim Beyin Oğluna hıl'at giydirerek anı yine iade etmişti (864 H - 1460 M) [2].

Kastamoni seferinde Fatih Mehmed II, Candar oğlu İsmail Beyin elinden Kastamoni ve Sinob'u aldıktan sonra talebi üzerine ona Yeni şehir, Yarıhisar ve İnegöl'ü has olarak vermişti. İsmail Bey

[1] Heyd. Histoire du Commerce du Levant C. 2 s. 356

[2] Tacüttevarih, C. I, S. 474 ve Aşıkpaşazade Tarihi.

buraya yerleştikten sonra Fatih'in Trabzon seferinde bulunmasından istifade etmek istiyen İbrahim Bey, İsmail Beyi tekrar Kastamoniyeye dönmeğe teşvik ile kendisinin yardım edeceğini ve aynı zamanda Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan Bey'e de müracaat ederek Osmanlıların sıkıştırılmalarını teklif etti ise de İsmail Bey, memleketin kardeşi Ahmed Bey elinde olup kalelerde Osmanlı askeri bulunduğunu söyleyerek Karaman oğlunun arzusuna muvafakat göstermedi.

Fatih Trabzon seferinden dönerken yeni Candar hükümdarı Kızıl Ahmed Bey'e Mora Beyliğini vererek Kastamoniyeye ve Sinobu ilhak etmişti; Bundan müteessir olan Ahmed Bey, Boluda bulunan ailesini alıp orduya iltihak etmek üzere padişah'tan izin alarak ayrıldı ise de Bolu tarafına gitmeyüp Karaman oğlu İbrahim Bey'in yanına kaçmıştı; İbrahim Bey, Osmanlılarla yaptığı müsalehaya riayet ederek Ahmed Beyi kabul etmedi ve ona yalnız harçlık vermekle iktifa etti; Ahmed Bey de Uzun Hasan'ın yanına gitti.

*
* *

İbrahim Bey (868 Zilkade veya Zilhicce - 1464 Temmuz veya Ağustos) unda vefat etti [1]. En büyük oğlu İshak Bey olup ötekiler de yaş sırasıyla Pir Ahmed, Kasım, Karaman, Alâüddin, Süleyman, Nure Sofu'dur. Halbuki neşrettiğimiz vakfiyenin kenarında tuğrası olan Mehmed isminde bir oğlu daha olduğu görülüyor.

Cariyeden doğan İshak Bey, babasının sağlığında Veliahd ve İçel valisi olup merkezi Silifke idi. İshak Bey, babasının son zamanlarında bizzat memleket idaresini eline almış ise de bunu kıskanan ve anaları başka olan [anaları Çelebi Mehmed'in kızı idi] kardeşleri muhalefet etmek üzere fırsat kollamakta bulunmuşlardı. Nihayet bu (868 H. - 1464 M). de babalarının hastalığı ağırlaşınca Pir Ahmed Bey Konya âyanını elde ederek hükümdarlığını ilân eylemiş ve henüz hayatta bulunan İbrahim Bey, İshak Beyle beraber Konya yakınındaki Gevala veya Gevelle kalesine kaçmışlardı. Zaten ölmek üzere bulunan İbrahim Bey buraya gelir gelmez vefat etmiş ve cenazesi (Lârende-Karaman) ye naklolunarak orada yaptırdığı imaret medresesine bitişik olan türbesine defnedilmiştir. Bazı kayıtlara göre altmış veya doksan yaşında vefat etmişti [2].

[1] Sehavi (كتاب سنو الامم) de 868 Zilkade veya Zilhiccesi sonlarında vefat ettiğini yazar.

[2] Sehavi'nin Vecizülkelâm وجزء الكلام isimli tarihi, Köprülü Kütüphanesi, N. 1189, varak 145. Yine bu eser İbrahim Bey'in kırkbeş seneden fazla hükümdarlık

İbrahim Beyin türbesinde kendisile beraber oğullarından Kasım ve Alâüddin Beyler de metfundurlar. Kendisinin kabri ortada olup sağda Kasım ve solda Alâüddin Beylerin kabirleri vardır. Alçı san'atının en güzel numunelerinden olan kabirler sonradan tahrip edilmiştir [1]. Türbenin içi kıymetli çinilerle süslenmiştir. Türbe kapısı san'atkâranedir.

İbrahim Beye ait kabir kitabesinin fotoğrafisi makalenin sonuna konulmuştur [2].

İbrahim Bey hakkında tarihlerden terkiib ederek aldığımız malûmat bundan ibarettir. Sehavi ضوى اللامع ismindeki eserinde İbrahim Beyin ecdadı gibi Osmanlılara hasım olduğunu ve çok adavet beslediğini beyan ediyor ki hâdisat ta bunu fazlasile göstermektedir; Hazinei Evraktaki mevkufat defterlerinin tetkikından memleketinde epey eser yaptığı ve ilim adamlarına karşı himayekâr bulunup anlara arazi verip vergilerden muaf tuttuğu görülmüştür. Halka karşı muamelesinin iyi olduğunu yine Sehavi yazıyor; Vakfiyesinin tetkikından da kendisinin merhametli ve terbiyeli bir hükümdar olduğu görülmektedir. Azim sahibi ve cür'etkâr olduğu hayatının tetkiki neticesinde anlaşılmaktadır. Konya şehrinde de bir imareti vardı.

İbrahim Beyin büyük oğlu İshak Bey, biraderleriyle başa çıkmıyacağını anlayınca Silifkeye çekilerek Mısır Memlûk hükümdarile mektuplaşup anın himayesini istemiş ve bu müracaati kabul olunarak kendisine Hıl'at خدمت gönderilmiştir [3]. Sonradan Akkoyunlu Hükümdarı uzun Hasan Beyin yanına giden İshak Bey (870 H. 1465) senesinde orada vefat etmiştir [4].

*
* *

ettiğini yazıyorsa da yanlışır. Yine aynı müellif ضوى اللامع de İbrahim Beyin doksan yaşında öldüğünü beyan ederek tenakuza düşer; yahut bu tehalif müstensih hastasıdır.

[1] Şehbal Mecmuası, sene. 1327, sayı, 36, Bay Halil Ethemin makalesi bu yazı eski eserlerin tahrip edilmekte olduğundan acıklı surette bahsetmektedir. Çok esef olunur ki bugün de bazı yerlerde vaziyet aynıdır.

[2] Sülüs hatla yazılmış kitâbe sureti şudur:

1 — آه الموت 2 — أشتل من دارالفا الى دارالبقا 3 — المرحوم المقفود السعيد الشهيد 4 — ابراهيم بن محمد

بن قرمان سنة ثمان وستين وثمانماية .

Bu kitabenin bir sureti de Tarih Encümeni Mecmuasında (sene. 3,S. 830) neşredilmiştir.

[3] Abdürrahmanı Sehavi, Umumi kütüphane nüshası, No. 5210

[4] Bu makaleyi yazarken vakfiyeden başka istifade edilen eserler: Hazinei Evrak mevkufat defterleri denilen onaltıncı asra ait mufassal ve mücmel vesikalar.

Karaman oğlu Vakfiyesinden cemiyetimizi haberdar eden, ve İbrahim Bey hakkındaki fetvaları bize tetkik ettirerek fotoğrafi-lerini aldıran Topkapı Sarayı Müze ve Kütüphanesi Direktörü değerli arkadaşım Bay Tahsin Öz'e teşekkür ederim.

20 - XII - 1935

Karaman oğulları hakkında vesai ki mahkûke (Türk Tarih Encümeni sene. 2 ve 3) Aşıkpaşazade, Neşri, Lûtfi Paşa, Heşt Bihif, İbni Kemal, Bihif, Tacüttevarih, Hammer, Oruç Bey tarihleri, Menahicülinşa (مناهج الانشا) İbrahim Bey hakkındaki fet-
valar, Menhel safi صافى منهل, şikâri, Camiüddüvel جامع الدول, Nücumi Zâhire نجوم زاهره, Menhel safi صافى منهل, şikâri, Camiüddüvel جامع الدول, İbni Ayaz Tarihi, Düveli İslâmiye, Encümenin Osmanlı Tarihi Meskûkât katalogu (A. Tevhit), orta zaman-
larda şark ticareti tarihi, hususi kütüpanemizdeki Niğe ve Karaman kitabeleri, İslâm Ansiklopedisi. Vakayii Türkmaniyye وقايع توركمانيه, Köylerimiz isimli eserler ile makalenin hamiflerinde görülen diğer membalar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِإِثْقَابِ نَقْتِهِ

مِثَالُ فِتْنَةِ الْفَنَاءِ فِي الْمَكْتَبَةِ فِي شَأْنِ ابْنِ سَيْمُونِ قَطَانَ

ما تقولُ السادة العلماء في الواقعة التي حصلت في عثمان صاحب البلاد الروماني من فناء أكبر البلاد
الفاطمية وما تراه عثمان المذكور من طوائف الفرنج وقصدوا الخيل والاشتداد عليها وفناء ما بها من المشركين
وأخذوا لهم ما فاتهم بها من جميع ما جمعوا إليها من الكفار لفتلها فلما بلغ عثمان المذكور ذلك استعد لها منهم ما جمع لهم عندهم
كثيرا من أهل البلاد يحسنون دينك في بلاد ولا في أطرافها من فدية على القتلى الأوفى بقية القتال ويصحبهم بالبيع العادل الخويل
ونصرا لهم من فدية مقابلتهم وسعهم من الغرض إلى دار الإسلام فاطلع على ذلك ابن فارس وعلم أن عثمان المذكور خرج لقتال
الكفار ففضل ابن فارس الاشتداد على بعض بلاد ابن عثمان لعرفته بخروج أهلها لقتال الكفار واشتغال ابن عثمان بما هو عليه
فقتل الكفار وسعهم من الخويل في دار الإسلام بما يشرب على ذلك من المفائدة وما شهد الكفار صاحب سنين وانفق على
أن يكون الكفار المذكورين في طرف ابن فارس من طرف ابن فارس من الوسط وينصاه عن قتال الكفار ويشرب في بلاد الأمان
بهذا الفضل القادر فماذا يجب على ابن فارس المذكور بقصدته لمسته المستندة العظيمة من صفات النبوة من حاله ففعل الكفار
وتكلموا بالكفارة على فخذ من الاشتداد على بلاد الإسلام وهو فتنه هو والكافر صاحب استنبول على ذلك
وتخذلوا عثمان عن قتال الكفار بل خوفه على بلاد ابن فارس المذكور المشرك المضرج بما يشرب على ابن فارس المذكور وجوب قتاله
ويرد عن مفاصله الحاسنة وما وجد من فدية وصار من فدية المرضي عن الشريعة المبادرة إلى فناء ما فتن الكفار
على قتال المسلمين وأخذوا من الاشتداد على أوليهم وغير ذلك من وجوه الفناء وإذا كان من عهد الكفار على قتال المسلمين وأخذوا من
أن الاشتداد على أوليهم من وجوه سنة ما يقع عليه ذلك أو كانت من عهد من عهد ذلك لئلا يفتل عن قتال الكفار
على كونه كل ما ذكر علاه وغير ذلك من فناء ما فتن أو حقا أنا بكم لفتل الحنة ونصحبكم أجمعين وحسب الله وسعته لو كانت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِإِثْقَابِ نَقْتِهِ

الاداعي سببنا فان تاب بقلنا نرينه وان ابي عافه الامام عفيته موجبه فرغوا من اليعاقبة والى الذي قيل له من بعد
 فان كان زاهد لم يكره بعدا اليه باحوال لما عصم تبعث نفل الاموال فوصفت في بيت المال وقال عملا ذارح عوفيه وبيان حيثه
 انثى لا يجل دم من مذنبه حمة الاسلام الا ان يرضى بعد ايمان او يتل او يكره كما يتشاهد ايمان واجتج عديت ورضي طاح وان التولى
 عليه وسلم لم يعاين حاطب بن ابي بختة لذلك ثم ذكره انه قال ان كان ذلك من الرجل ذي الهبة ليجازاة الجنب ان تجاني عنه
 وان كان من غير ذى الهبة كان للامام اسما علم ان يقره وفتية حاطب انما يتركه فانه لا اعذر عن فعله باطلا من حاله في ذلك
 فضل النبي صلى الله عليه وسلم عذره في ان عبيدة صحفه وان لم يعمل ذلك عن شق في الدين وانما فلا تفتة لولده وما له وقول عمر رضي الله
 وعوا ضربت عنه ففقدنا نقي سبنا على ما هر كمال فسلم النبي صلى الله عليه وسلم من ذلك ما لم يعلم عمر رضي الله عنه وهذا خلف لهل العلم رضي الله عنهم
 في ذلك اذ لم يزل ذلك على كنهه مثل علماء الامم الا ان كانوا من اهل البيت واليهما واهل البيت واليهما واليهما واليهما واليهما واليهما
 جاسوس وقد ل ما كثر على الناس وهو صحيح لا ضراره بالمسلمين وسببه بالسفاسة الارض وهذا على الارض عدنا اذا كثر ربه وان على عبيده
 وزوال عهدهم فيكون سبك بيبته وحاض بلاد المسلمين لشعبهم من ضارته من يصددهم بالقتل والشجب اعلا كلمة الكفر لا عزه ذلك
 من الحاسد التي لا يضره هذا الملع واعظم حرما ولئن كان بينه وبين عثمان نصرته الله عداوة فله على طلب الشجب مندوب العداوة
 لمن خرج سلامه ان يوتره حرة عذوة في اروق على عذوة هدم بساوي وان داني لنام الا عظيم ايداه الله والقرن وحسبه بيعة المسلمين ان ايسال
 هذا ان على سبب فعله ويطعمه على عظيم جهله ويبرص عليه القرية عن مثل ذلك وان مرجع الى النبي ان يكون من ذليل ربه ان يتوب عنه
 ويحبسه بها من ناسره واطواه على حرب المسلمين وان كبر من جسمه اعوان ذلك الكمال كما هذا لجهنمه في حال عداوة من وان يكون
 من اضراره بنسه وجنبه وما له ما اسكت من ذلك في هذا يمتحن ثوبه والاعراض عن صحبته والامانة والقرية والعداوة الاخرى والاعراض

وَجَابَ سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا

فَأَخِي الْقَضَاءُ سَيِّحِ الْأَمْلَامِ بِرَأْفَتِ اللَّهِ الْمَلَكِي

بِمَا صَحَّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 أَنْعَمَ عَلَيْنَا فِي هَذِهِ
 الْأَيَّامِ بِإِسْتِجَابَةِ
 دُعَائِنَا وَإِعْتَابِ
 قَوْلِنَا بِمَا نَسْتَعِينُكَ
 بِهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ذبت اهد في شوقه انتييل شمل ما من رضى الله عنه عن عاصم بن سليمان يؤخذ وقد كاتب الزوم واخبر به جبرائيل
 ماذا ترى فيه قال ما عرفت فيه شيئا وارى فيه اجتهادا الامام
 اي من ان يشكله او يضل به ولا يخير الامام فيه من عيوبها بخاربه الا في القتل والصلب لان الفطع والقي لا يبرهان صادقة في الارض فانك
 ابن الغائب رجس الله فصر عنه ولا قرينة قال الامام ابن زيد ما قاله ابن الغائب مصيغ لان عاصم بن علي بن ابي طالب من الجاهل وسد فتاد
 في الارض ففعل الله فضايه في الجاهل اما جراد الذي جازون الله ورسوله وسيعر في الارض فتشاد ان نفتكوا وبعيلوا الهية فطاسوسكم بخاربه
 الا ان لا تغفل ربه كما تدين وست اهدا دور واما بدك على حرب القتل عليه ان عمر بن الخطاب لما قال في حاطب بن ابي بختة اذ كسله قيل
 مكة يجرحهم بقصد النبي صلى الله عليه وسلم اللهم دعني امير عنقه فانه قد حان الله در سورم يكر النبي صلى الله عليه وسلم قوله والاقال ان ذلك لا يوجب ذلك
 وانما اجرائه لا يجب على حاطب كونه من اهل بدر قوله لهدره الذي اعذر ربه لعله بعد في ذلك من جهة ابي ذر بن جهم له لا يشاركه عديت
 ولا يبا على انه كلام الامام ابن رشد رحمه الله وانت جبريدان ما قاله مالك بن انا سم دعيا رعا من اصف كونه حاشا ما يجانبه في ارض
 المسلمين ويطبع على عملهم فان اضر الى ذلك معانته المسلمين اهانته فكان من ارضع واخطب اعظم الشال والقتل اذ الله اسأل
 ان يصدر من المسلمين وان يسطع ابر الكافرين وان يسنا صل شاة المارقين وان يحمل سب سلفنا ما ضايق فاب الجاهل من امة تعالى مكة

وَأَجَابَ سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا

فَاضِلُ الْعُلَمَاءِ شَيْخُ الْإِسْلَامِ بَدْرُ الدِّينِ الْعَبْدِيُّ
الْحَنْبَلِيُّ بِمَنْصَبِهِ

أَجَدَّهِ الْهَوِيِّ وَالْهَادِي الْقُرْبَابِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّمَا نَبَوَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُعْتَبُونَ بِحُكْمِهِمْ وَيُؤْتُونَ أَمْرًا
وَهُمْ لَا يُكْفَرُونَ وَمَنْ يَبْرَأَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ وَقَدْ أَحْبَبَنَا اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَكُونَ الْمُؤْمِنُونَ
هُوَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَيَسَاءَ اللَّهُ أَلْمُؤْمِنُونَ وَهَذَا عَامٌّ فِي كُلِّ مَوْضِعٍ مَوْضُوعٍ بِسِيَرَةِ الْبَصِيغَةِ سَاءَ مَا كَانَ مِنْ أَهْلِ نَسَبِهِ أَوْ بَلَدٍ أَوْ مَدِينَةٍ
أَوْ طَرَفِيهِ أَوْ لَمْ يَكُنْ وَهَذَا تَعَالَى وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَهَذَا تَعَالَى إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَلُمُّوا وَجَاهَدُوا
بِمَا تَوَلَّوْا هُمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آذَوْا وَأَصْحَابُ أَدْيُنِكَ لَمَّعَتُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَهَجَرُوا وَجَاهَدُوا مَا كَانَ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَذَكَرَ اللَّهُ هَذَا الْمُقَوِّدَ عَنْ مَوَاضِعٍ مِنْ كِتَابِهِ وَكُلٌّ مِنْ كِتَابِهِ وَرَسُولِهِ
وَأَنَّ اللَّهَ يَهْتَمُّ بِالْإِلَادَةِ وَاللَّهُ شَجَانَةٌ وَتَعَالَى فَمَا دَوَّجَتْ سَوَالِمُ الرِّمِيِّ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ بِمَعَادَةِ الْكَاذِبِينَ وَفِي الصِّحَاحِ
الْمُؤْمِنِينَ لَمْ يَكُنْ كَالنَّبِيِّانِ بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَأَمَرَ اللَّهُ وَكَتَابَهُ الْعَزِيزُ بِالْإِسْلَامِ وَهُوَ عَنِ الْإِسْلَامِ وَالْإِسْلَامُ فَقَالَ يَا أَيُّهَا
يَحْيَى اللَّهُ تَعَالَى وَلَا تَزِرُ وَرَأْسَهُ فَؤَادًا قَالَ إِنَّ الَّذِينَ قَرَأُوا فِيهِمْ وَكَانُوا سَمِعًا لِمَنْ فِي عَيْنٍ فَلَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَيُؤْمَرُوا بِرَحْمَةٍ وَبِحَيْثُ رَأَيْتَهُ وَبَعْضُهُمْ بَعْضًا وَبِمَا مَرَّ بِمَا لَمْ يَكُنْ مِنْ أَوْلِيَاءِ الْمُسْلِمِينَ بِمَا لَمْ يَكُنْ
مَنْ خَالَفَ ذَلِكَ وَجَبَتْ فَالَهُ وَرَدَّ عَنْ عَصِيْبِ الْفَاسِقِينَ وَاسْتَحْيَى بِأَضْرَارِ عَلَى ذَلِكَ قَتْلَهُ وَصَدْرَهُ مَهْدًا لِلدَّمِ حَارِبًا
عَنِ السَّرِيحَةِ وَجَبَتْ الْمَسَادَرَةُ إِلَى سَيْلِهِ بِوَأَفِيئَةِ الْكُفْرَةِ عَلَى فَيْئَاتِ الشُّرَيْكِيِّينَ وَالْإِسْلَامِ عَلَى مَدَاهِمِ وَأَوْلِيَاءِ الْمُسْلِمِينَ
الْعَادِلِينَ عَلَى ذَلِكَ وَأَمْسَكَ اللَّهُ التَّوْبَةَ بِجُرَيْلٍ بِالْبَصِيغَةِ وَتَعَالَى شَجَانَةٌ وَتَعَالَى الْعِلْمُ

هذا هو الشيخ الفاضل

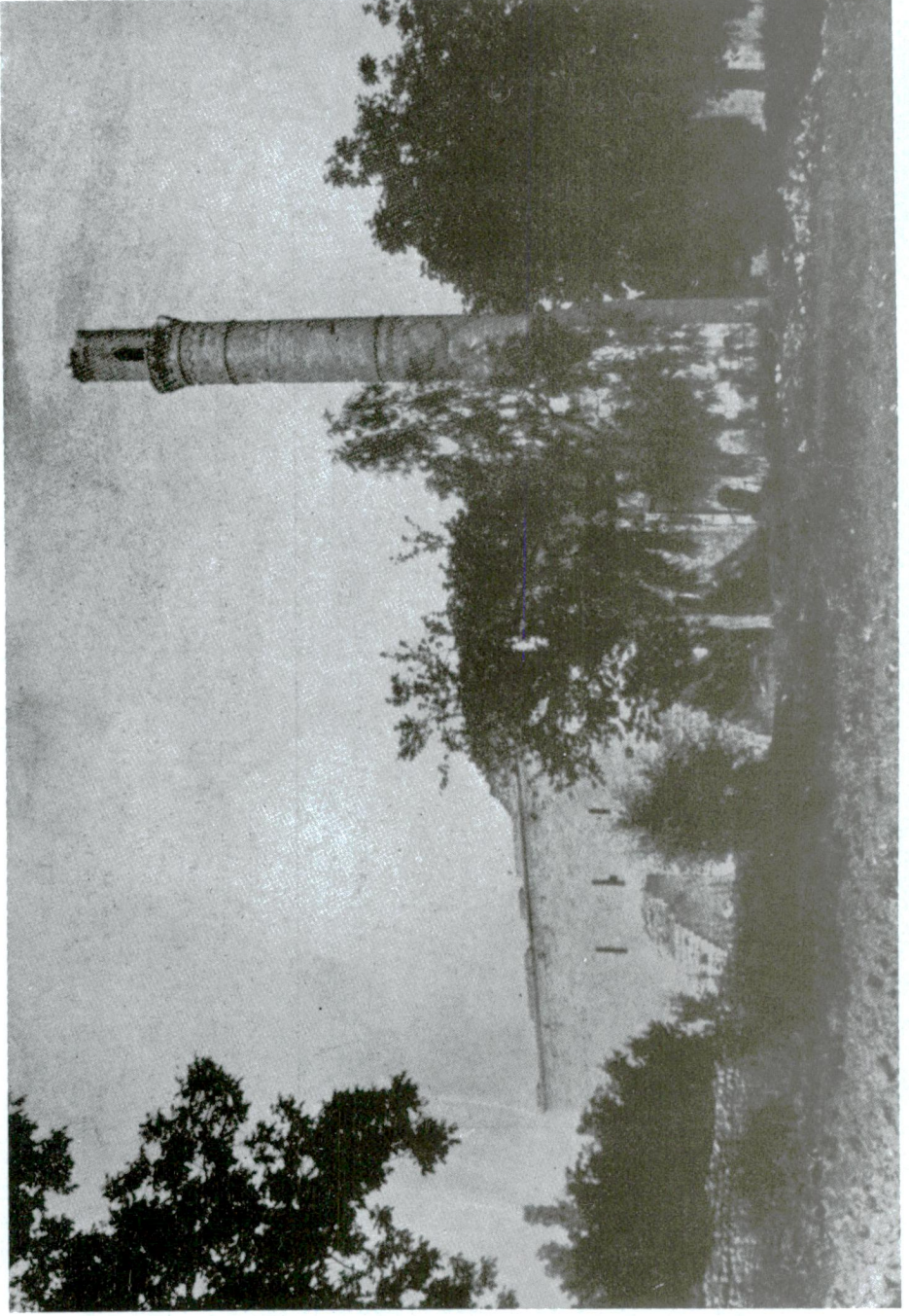
وَأَجَابَ الشَّيْخُ الْعَلَمُ

عَبْدُ التَّلَامِ الْعَبْدِيُّ الْحَنْبَلِيُّ بِمَنْصَبِهِ

أَمَّا أَبُو عِثْمَانَ فَإِنَّهُ مِنَ الْمَوْلَى الْعَزِيزِ الَّذِي تَعَالَى عَلَيْهِ بِإِلَادَةِ الْإِسْلَامِ الْكَاثِرَةِ بِحُكْمِهِ دَرَسَتْ بِدَائِمِهِ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ
هَذَا شَاعَ أَمْرُهُ وَدَاعَ وَصَمَّ شَقِيحٌ بِذَلِكَ وَصَاعَ فَلَا أَحْلَى اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ أَبَدَ الْآبِدِينَ وَذَهَبَ الدَّهْرُ مِنْ رِيحِ الدِّينِ
فَرَحِمَ اللَّهُ أُمَّرَاءَ يَأْمُرُ بِسُورِيَّةٍ وَسَاعِدَةَ وَيَقُولُ بِسُورِيَّةٍ وَأَشَادَةَ كَلْبِيَّةٍ لِشَرِّ هَذَا أَهْلِ عَمَلِ الْعَامِلُونَ وَذَلِكَ
فَلَيْسَتْ أَقْبَلُ الْمُنْتَفِئُونَ وَأَمَّا شَانُ بْنُ قُرْمَانَ مَبْدُودٌ فَتَقَوُّوا شَيْخَانِ بِالْمَنْصَبِيِّ لِدْفَعِ الْعَدُوِّ الْفَاضِلِ
وَأَوْسَطُهُ نَقَاتٌ بِشَيْخِ تَرَمِزٍ كَانَتْ الْكَافِرُ وَبُرْسِلَ وَأَخْرَجَهُ مِنْ أَيْدِيهِ الْكَلْبُ وَضَدَّ أَنْ يَرْتَفِعَ مِنْ دَلْفَتِهِ لِحِفْظِ سِيَمِهِ

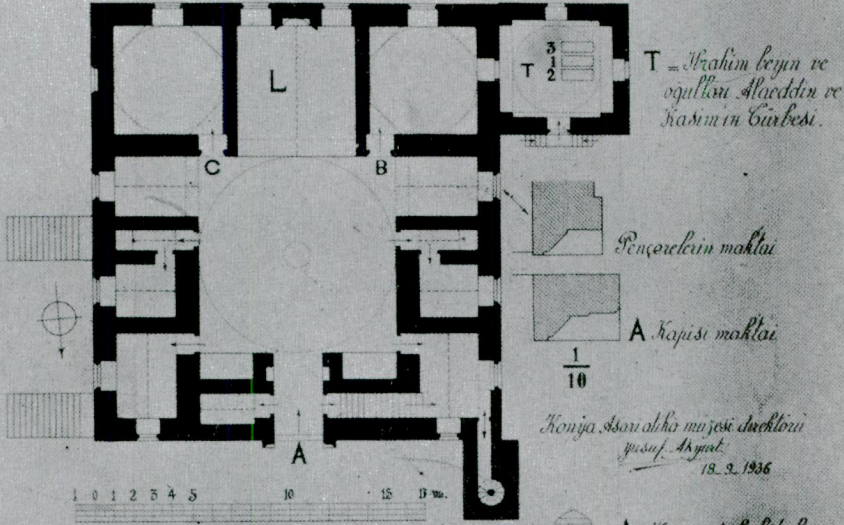
الدين وَاَحَابِ كَيْدِ الْكَافِرِيْنَ كَيُوْنُ مَا رَأَى مِنَ الْبِيْنَ اَدَاكُطْعِمَا مَعَهُ لِيَتَهَيَّرَ فَيُهَيِّدُ رَوْحَ سَيْبِهِ
 اَمْرًا بِمُجِدِّهِ لِيَسْتَأْجِرَ اِيْحِيْمَا النَّارَ لِيَسِيْرَ اَلْمَسَارَ فَاَوْقُفْ اَعْمَاطُهَا اَدَا اَلْاِخْنَ نَرِيْمَا وَنَلْقَا نَقْلًا مَسِيْرًا اَصِيْعًا
 كَوَظْفِيْ نَادَا اَهْلَ بَرْجِئِ وَيَقْتَاتِفُ وَيَسْتَدْرِغُ رُصْكَانَ فِى فَرْجِئِ ذُوْعِ اَوْعَاقِ كَهَّ ذُوْعُ اَدَاةٍ لِيْ ذُوْعِ الْفَاقِئِ
 وَسَا اَوْحِ اَلْاَلْمَافُؤُ وَرِيَاكُ اَسْمَى الْفَاقِئِ وَالسُّوْلُ مِمَّا اَلْحَرَمُ اَلْحَرِيْمُ اَنْ يَنْفُزْنَ طَاعِدَةً فِى سَيْبِهِ مَسِيْرًا
 اَمَّا كَا وَبِذِيْ كُلِّ مَكَانٍ عَلَى اَوْيَالِيْ اَلْاَتَاغِيبِ

اَلَّذِيْ كُوْنُ كُوْنُ مَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا
 اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا اَلْمَلَا

6 — Karamanda Ibrahim Beyin İmaret Medresesi binası.

Karamanda İbrahim beyin kına ettirdiği imaret camii
ile Türbesi İnşa tarhi. 1432 M 836 H

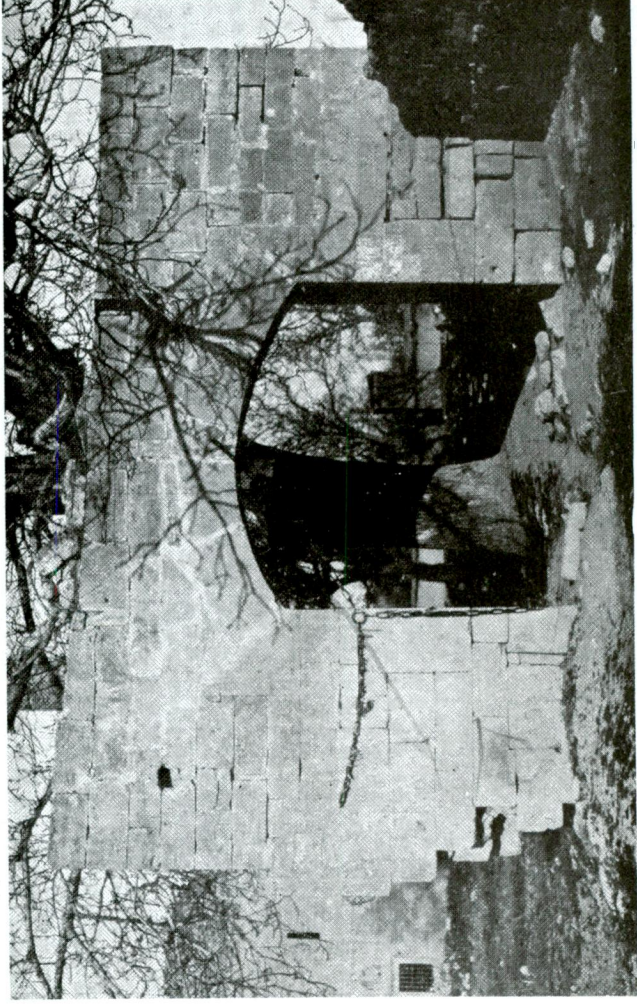
A Kapısında kitabe

- 1 = مقصبة لیسر الاوقاف (Kıtafe)، هذا ذكر وان المقصود حسن مأب (Saliha malana) .
- 2 = بنی السلطان الفخر والامان الاعظم مالك رقاب الامم نور الملوك العرب والعجم واضع واسم العدل والاحسان
- 3 = هادم قواعد الجور والاضحان قائل الزادفة والسيرك فاعلم العروة واللين ما مرسع منسرع اندر زافا من نظام . ناسخ ترك ترك اندر زافا من نظام
- 4 = باج الدولة والدين بزرگمهر محمد بن فرغانه صاف الله قدره والى الفرس ائذره هذه العمارة المباركة المصادر والوارد من بنى طاعة كالموا المسلمين في شهر محرم الحرام سنة ست وثمان مائة ثمان مائة .

B, C Kopyaları üstündeki vakfiyesi :

1. B - وقف الامير الفخر 2 - والسلطان المكرم ابراهيم محمد بن فرغانه صاف الله ملكه 3 - على مصاف هذه العمارة سبعين الف وفسره ا 4 - جزا من هم واحد من اصل ابي نصر محمد بن محمد بن اسد بن الكمان بدارنده 5 - يسيله كوى ونصف حمام باسم الامام البشير وجملة حمام جزا من عمارتى 6 - جملة ارض غفران وجملة كرم والرياح عدو الدين مع العاصم في ونصف طاحونة 7 - البوكر العصر 8 - ونصف طاحونة الحاج على ونصف ضار جبول وطى 9 - وجملة البرزخ وجملة كرم 8 - الحاج يوسف قريشى العاصمى وجملة كرم ضواير لولوع العمارة في ناحية جناق صوب
1. C - وجملة اوقاف 2 - العمارة البقعة التي بها العمارة وجملة 3 - الفرين لما بها وجملة ارض باسموس وجملة ارض سراج على وجملة 4 - ارض حافظ اسود الكمان بن قريش بون وجملة ارض بوزى ثوب 5 - قريشيل وجملة قرية افرا ونصف قرية غفران وقرى كلس ورودى وارب و ارضه قشادى 6 - وجملة قرية ورا لوصاوب كانية العجمانيون وجملة قرية فالباك العنور وقرية كوى وضامن وار - وراول 7 - كلاتر ارض ويجهك و جيهدى وقرى عماره وياواي لاسم وجملة قرية باغعد من قرى شبرى 8 - وجملة قرية غلار وجملة قرية اسونبار وجملة قرية سمالدين من قرى موت وفعاً صحبها لوزماناً .

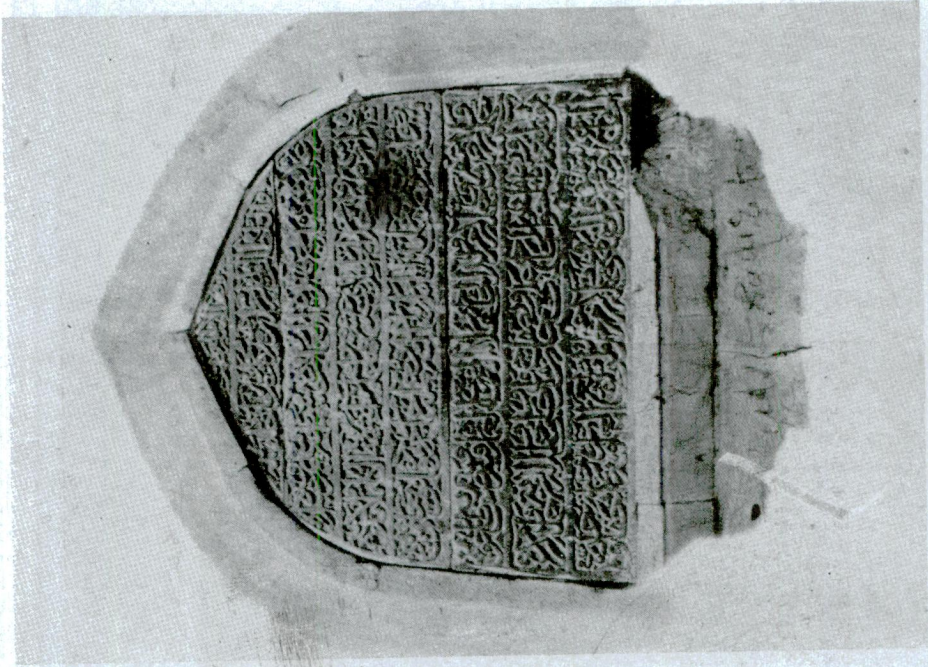
7 — Karamanda İbrahim Beyin İmaret Medresesi, plân, kitabe ve taş hak edilmiş olan vakfiye hulâsaları [Konya Müzesi Direktörü Bay Yusufun koleksiyonundan]

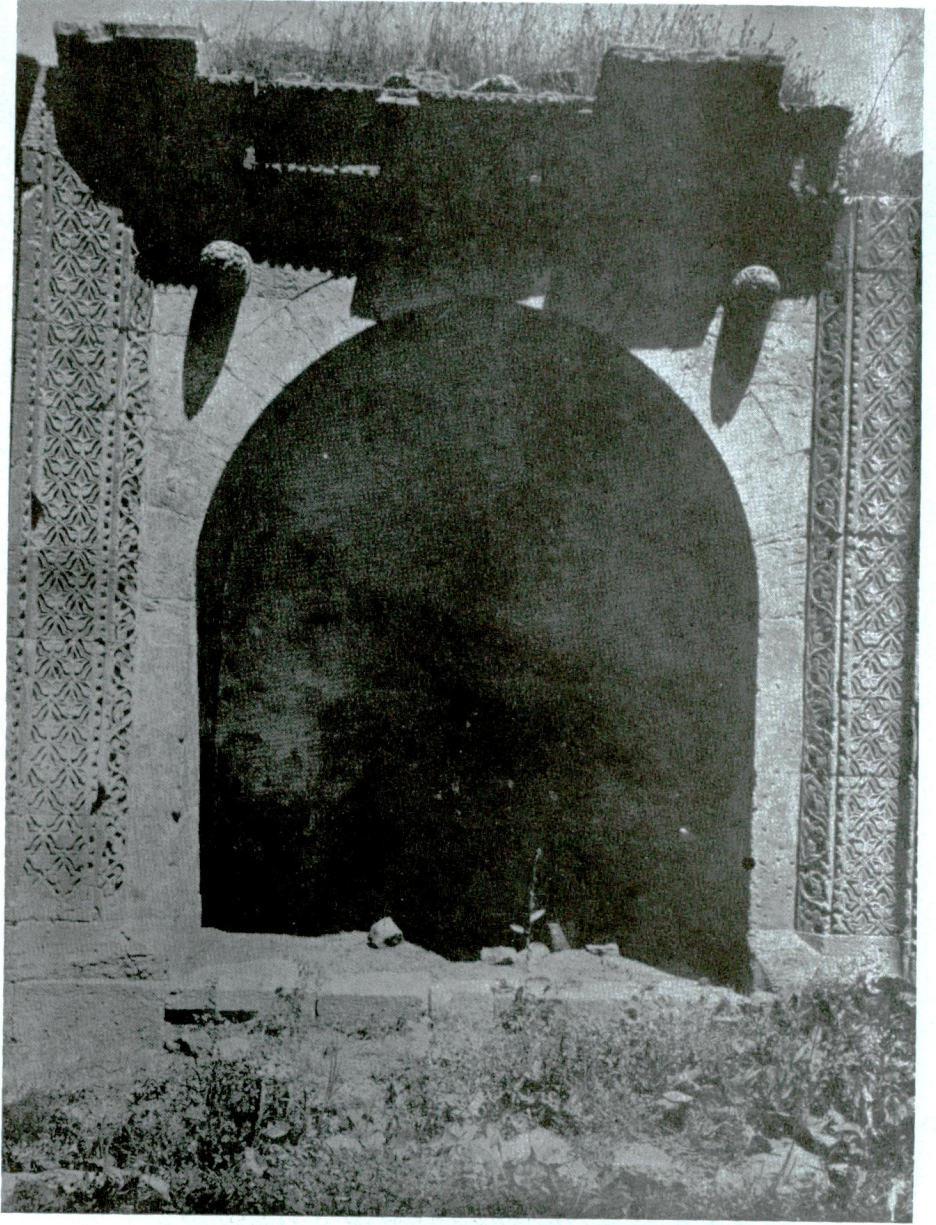
8 — Karamanda İmaret Medresesinin dış kapısı

9 — Karamanda İmaret Medresesi içinde sağdaki
kapı üzerindeki vakfiye hülasası

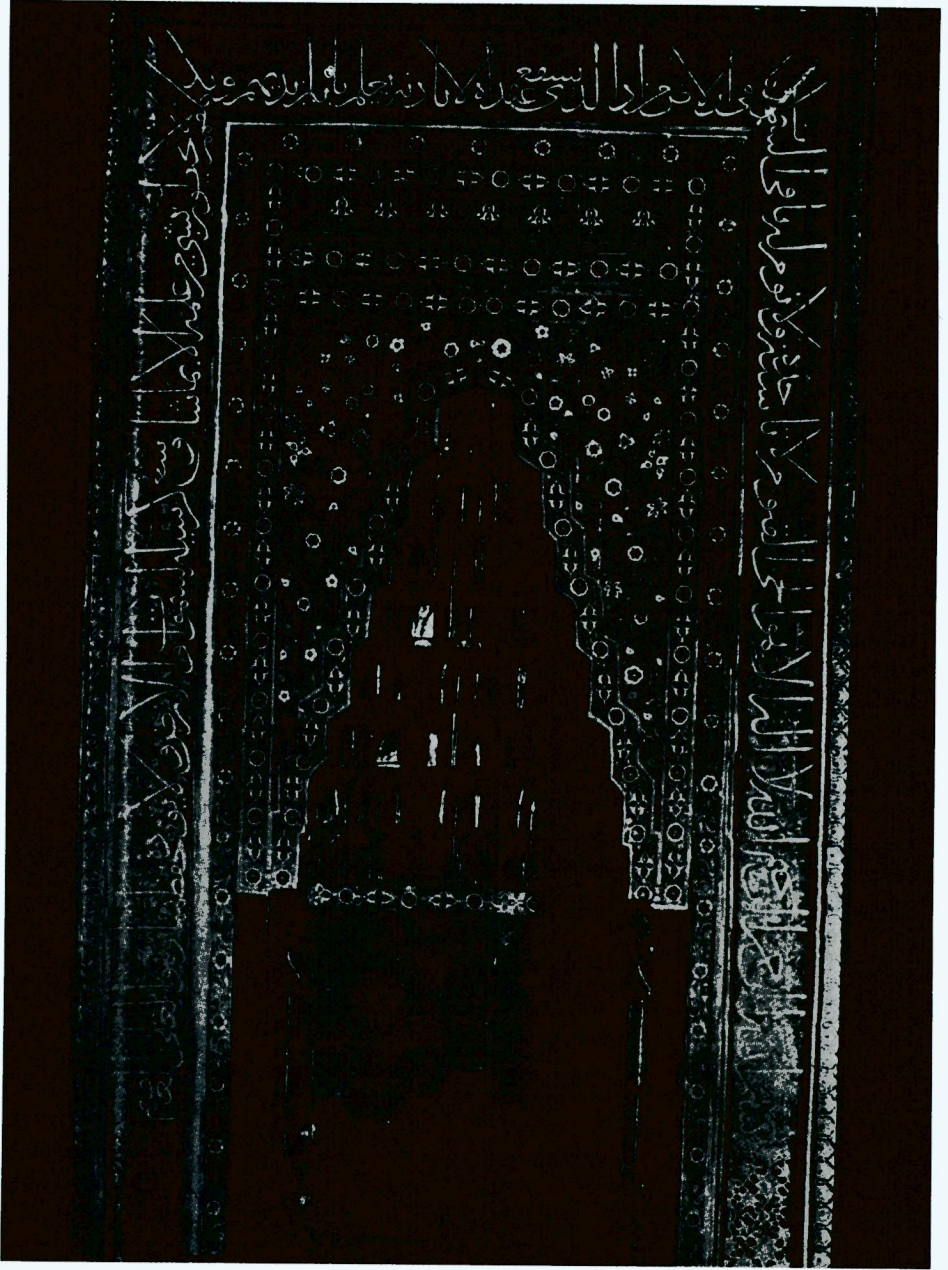

10 — Karamanda İmaret Medresesi içindeki sola düşen kapının
üzerindeki vakfiye hülasasının alt tarafı

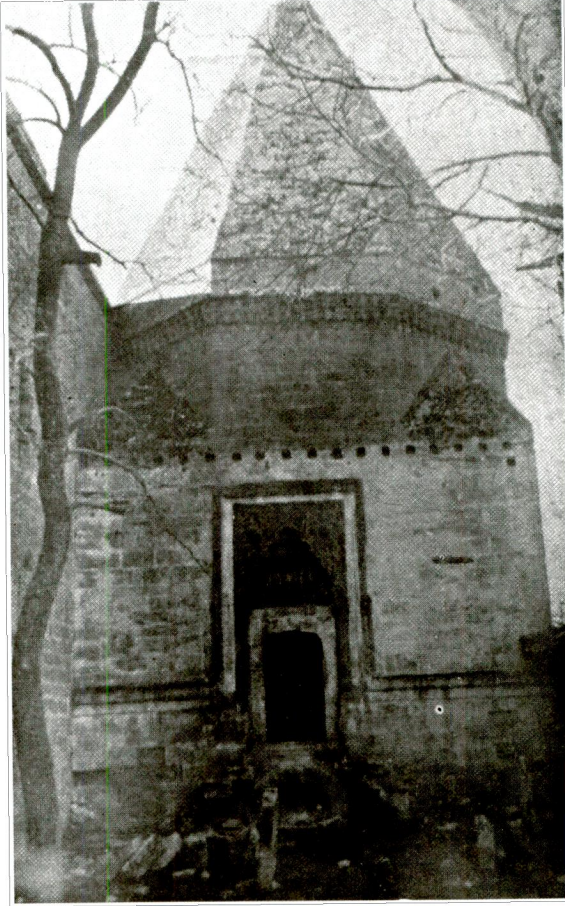

11 — Karamanda İmaret Bahçesinde İbrahim Bey Çeşmesi

12 — Karamanda İbrahim Bey İmaret Medresesinin oyma pencere kanatlarından biri olup İstanbul Arkeoloji Müzesindedir

13 — Karamanda İmaret Medresesinin Çini Mihrabı olup İstanbul Arkeoloji Müzesindedir

14 — Karamanda Karaman Oglu İbrahim
Beyin medfun olduğu türbe

15 -- Karamanda İmaret Medresesi Türbesinde Karaman Oğlu İbrahim (ortadaki)
Bey ile oğulları Alâüddin ve Kasım Beylerin kabirleri

16 — Karamanda İmaret Medresesi bitişindeki İbrahim Bey
Türbesinde İbrahim Beyin kabir kitabesi

